

TÜPRAŞ

TÜPRAŞ'IN KİMLİĞİ

Şirketin Unvanı	Türkiye Petrol Rafinerileri Anonim Şirketi
Kuruluş Tarihi	16.11.1983
Şirket Merkezi	Körfez/Kocaeli
Kayıtlı Sermaye	500 trilyon TL
Çıkarılmış Sermaye	250.4 trilyon TL
2001 Kar (Vergi Sonrası)	188.6 trilyon TL
Halka Arz Edilen Hisse Senedi	%34.2
Hampetrol İşleme Kapasitesi	27.6 milyon ton/yıl
Petrokimya Üretim Kapasitesi	153 bin ton/yıl
Hampetrol Depolama Kapasitesi	2.0 milyon m ³ (Brüt)
Ürün ve Ara Ürün Depolama Kapasitesi	2.7 milyon m ³ (Brüt)

Tüpraş'ın vizyonu, Türkiye enerji sektörünün lider kuruluşu ve dünya klasında bir rafineri şirketi olmaktır.

Tüpraş'ın misyonu, ülkemizde sivil ve askeri tüm petrol ürünleri ihtiyacını karşılamak, enerji ve petrokimya alanlarında ilerlemek, hissedarlarına, müşterilerine, topluma ve çevre korunmasına katkılarını artırmaktır.

İçindekiler

- 1- Genel Bilgi
- 2- Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür'ün Mesajı
- 6- Yönetim Kurulu ve Denetçiler
- 8- Üst Yönetim
- 10- Finansal Göstergeler
- 11- Operasyonel Göstergeler
- 12- Dünden Bugüne TÜPRAŞ
- 14- 2001 Yılı Faaliyetleri
- 41- Denetim Raporu ve Mali Tablolar
- 63- Hissedarlara Bilgi
- 64- Adresler

Körfez Petrokimya ve Rafineri Müdürlüğü

2001 yılı Kasım ayında TUPRAŞ tarafından devir alınan Petkim Yarımca Kompleksi Körfez Petrokimya ve Rafineri Müdürlüğü unvanı altında butadien ekstraksiyon, polistiren, karbon siyahı, polibutadien kauçuk, stiren butadien kauçuk fabrikaları ve Yardımcı İşletme Üniteleri ile üretime devam etmektedir.

Sayfa 28

İzmit Rafinerisi

Doğu Avrupa ve Balkanların en büyük rafineri şirketi olan TUPRAŞ, Avrupa klasmanında da 7. sıradadır.

İzmir Rafinerisi

Türkiye'nin artan petrol ürünleri talebini karşılamak amacıyla 1972 yılında üretime başlayan İzmir Rafinerisi ülkemizin ikinci büyük rafinerisidir. İzmir Rafinerisi büyük yatırımlarla yenilenmiş ve modernize edilmiştir.

**Hampetrol İşleme kapasitesi
10 milyon ton/yıl**

Nelson 5.6

Sayfa 22

1961 yılında İzmit Körfez bölgesinde devreye alınan İzmit Rafinerisi halen ülkemizin en büyük rafinerisi konumundadır. İzmit Rafinerisi'nin büyük yatırımları aralıksız olarak devam etmektedir.

**Hampetrol işleme kapasitesi
11.5 milyon ton/yıl**

Nelson 5.9

Sayfa 20

Kırıkkale Rafinerisi

1986 yılından bu yana faaliyet göstermekte olan Kırıkkale Rafinerisi son derece modern ünitelere sahiptir. Kırıkkale Rafinerisi ülkemizin en büyük kara rafinerisidir.

**Hampetrol işleme kapasitesi
5.0 milyon ton/yıl**

Nelson 4.9

Sayfa 24

Batman Rafinerisi

Ülkemizin ilk rafinerisi olan Batman Rafinerisi 1955 yılında kurulmuştur. Batman Rafinerisi'nde yenileme çalışmalarına ara verilmeden devam edilmektedir.

**Hampetrol işleme kapasitesi
1.1 milyon ton/yıl**

Nelson 2.0

Sayfa 26

TUPRAŞ

Mevcut Boru Hatları

Planlanan Boru Hatları

Genel Bilgi

KURULUŞ 1983 yılında Kamu İktisadi Teşebbüslerinin daha verimli çalışmalarını sağlamak amacıyla yapılan düzenlemeler kapsamında, ülkemizdeki kamuya ait rafinerilerin bir çatı altında toplanması kararlaştırılmıştır. Bu amaçla, 1961 yılından beri faaliyet gösteren İPRAŞ'ın (İstanbul Petrol Rafinerisi A.Ş.) Ana Sözleşmesi, 25 Ekim 1983 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı'nda TÜPRAŞ (Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.) Ana Sözleşmesi'ne dönüştürülmüş ve TÜPRAŞ'ın tescil ve ilanı 16 Kasım 1983 tarihinde tamamlanmıştır. İPRAŞ'ın İzmit Körfezi'nin Tütüncütlük bölgesinde yaptırmış olduğu İzmit rafinerisinin yanı sıra o tarihe kadar Türkiye Petrolleri A.O.'na bağlı olarak faaliyet gösteren İzmir ve Batman rafinerileri ile yapımı devam eden Kırıkkale Rafinerisi de yeni kurulan TÜPRAŞ'a devredilmiştir.

Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 5 Ekim 2001 tarih, 2001/54 sayılı kararı ile Petkim Petrokimya Holding A.Ş.'nin kurduğu ilk kompleks olan Yarımca Tesisleri TÜPRAŞ'a devredilmiş ve Körfez Petrokimya ve Rafineri Müdürlüğü adını almıştır. Halen komplekste Emülsiyon Stiren Butadien Kauçuk (SBR), Solüsyon Butadien Kauçuk (CBR), Karbon Siyahı (KS), Polistiren (PS) ve Butadien Ekstraksiyon (BDX) fabrikaları üretime devam etmektedir.

KAPASİTE TÜPRAŞ'ın kuruluşunda 17.2 milyon ton/yıl olan hampetrol işleme kapasitesi, İzmir Rafinerisi Darboğaz Giderme Projesinin son bölümünün 1984 yılında tamamlanması sonucunda 17.6 milyon ton/yıla yükselmiştir. Ayrıca yapımı tamamlanan 5.0 milyon ton/yıl kapasiteli Kırıkkale Rafinerisinin 1986 yılında, yine 5.0 milyon ton/yıl kapasiteli İzmir Rafinerisi Tevsii Projesinin 1987 yılında devreye alınmasından sonra TÜPRAŞ'ın hampetrol işleme kapasitesi 27.6 milyon ton/yıla ulaşırken, Türkiye'nin toplam hampetrol işleme kapasitesi 32.0 milyon ton/yıl olmuştur. TÜPRAŞ ülkemizin toplam rafinaj kapasitesinin %86'sına sahiptir. Şirketin ayrıca hampetrol, LPG ve diğer petrol ürünleri dışalımını için mükemmel bir altyapısı ve güçlü bir lojistik konumu bulunmaktadır.

ÖZELLEŞTİRME 10 Temmuz 1990 tarihinde özelleştirilmesine karar verilen TÜPRAŞ'ın sermayesi T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na devredilmiştir. 1991 yılında TÜPRAŞ'ın birinci halka arzı gerçekleştirilerek sermayesinin %2.5'i oranında A grubu hisse senedi halka arz edilmiştir. 1999 yılı sonu itibarıyla TÜPRAŞ hisselerinin yaklaşık %3.58'i İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem görmekte, hisselerin kalan %96.42'lik bölümü ise Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın elinde bulunmaktaydı. 2000 yılı Nisan ayında TÜPRAŞ hisselerinin ikinci halka arzının tamamlanmasıyla İstanbul ve Londra Menkul Kıymetler Borsalarında işlem gören A grubu hisselerin toplam sermayeye oranı %34.24'e yükselmiştir.

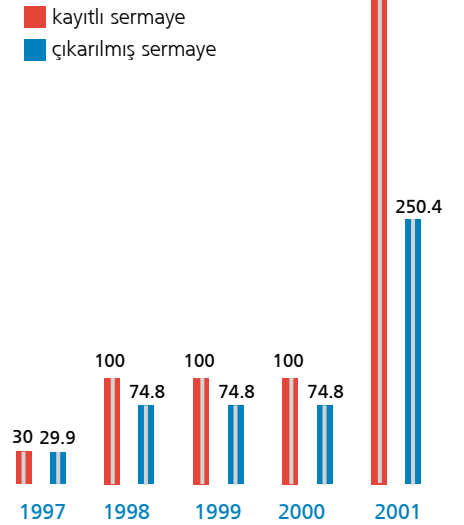
SERMAYE 22 Kasım 1990 tarihinde Kayıtlı Sermaye Sistemi'ne geçen TÜPRAŞ'ın 15 Ekim 2001 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı'nda kayıtlı sermayesi 100 trilyon TL'nden 500 trilyon TL'ne yükseltilmiş olup, 24 Ekim 2001 tarih, 5410 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan edilmiştir.

Yönetim Kurulumuzun 20 Haziran 2001 tarihinde aldığı karar uyarınca TÜPRAŞ'ın çıkarılmış sermayesi, bedelsiz olarak %235 artışla 250.4 trilyon TL'ne yükseltilmiş, karar 24 Ekim 2001 tarih, 5410 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayınlanmıştır.

İŞTİRAKLER

DİTAŞ – Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş.
Sermaye: 7,265 milyar TL, TÜPRAŞ'ın payı: %29

TÜPRAŞ Sermaye Gelişimi
trilyon TL

TÜPRAŞ'IN SON 5 YILDA İŞLETME VE TİCARİ FAALİYETLERİ

(Bin Ton)	1997	1998	1999	2000	2001
İşlenen Hampetrol	23,226	23,647	22,451	21,279	22,784
Üretim	21,537	21,921	20,808	19,730	21,154
Toplam Satışlar	25,396	25,435	23,485	24,295	24,760
Ürün Dışsatımı	520	1,283	1,860	1,025	1,895
Ürün Dışalımını	3,797	3,597	2,384	4,868	3,071

Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür'ün Mesajı

TÜPRAŞ
Faaliyet Raporu
2001

2

Hüsamettin Daniş

Yönetim Kurulu Başkanı
ve
Genel Müdür

TÜPRAŞ, üretimini yüksek performansla, eksiksiz ve aksatmadan gerçekleştirerek reel ekonominin itici gücü olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır.

Ülkemizin en büyük 500 sanayi şirketi sıralamasında birinci olan TÜPRAŞ, 1999 ve 2000 yıllarında olduğu gibi 2001 yılında da üstün bir performans sergilemiştir.

Doğu Avrupa ve Balkanların en büyük rafineri şirketi sıfatını taşıyan TÜPRAŞ, Avrupa klasmanında da 7. sırada bulunmaktadır.

Şirketimiz 1999 yılında yaşanan deprem felaketinin olumsuz etkilerini, doğru iş stratejileriyle çok kısa sürede atlatarak 2000 yılında yeniden yapılanmasını tamamlamış, yeni vizyon ve misyon tanımını yapmıştır. TÜPRAŞ'ın aynı yıl gerçekleştirdiği ikinci halka arz, ülkemiz tarihindeki "en büyük halka arz" olarak kayıtlara geçerken şirket hisseleri İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın yanı sıra Londra Borsası'nda da işlem görmeye başlamıştır.

Türkiye ekonomisi, 2000 yılının Kasım ayında yaşanan büyük likidite krizinin ardından 2001 Şubat ayında çok daha ciddi bir ekonomik krizle karşı karşıya kalmıştır. Krizin etkileri öncelikle finans sektöründe kendini göstermiş, faizlerdeki artışı döviz talebinin patlaması izlemiştir. Hükümetin aldığı karar ile, istikrar programının temelini teşkil eden "önceden belirlenmiş kur" kriteri terk edilerek serbest kur sistemine geçilmiştir.

Kasım ve Şubat krizlerinin ardından derin bir durgunluk dönemine giren Türkiye ekonomisi 2001 yılında %9.4 küçülmüştür. Ekonominin temelini oluşturan imalat sanayi sektörü %8.1 daralırken sanayi sektöründeki toplam daralma %7.5 düzeyinde olmuştur. Reel kesimde yatırımlar ve üretim durma noktasına gelmiş, kapasite kullanımı son on yılın en düşük seviyesi olan %70'lere gerilemiştir.

11 Eylül 2001'de Amerika Birleşik Devletleri'nde Dünya Ticaret Merkezi'ne ve Pentagon'a yapılan terörist eylem sadece ABD'yi etkilemekle kalmamış, küresel boyutta siyasi ve ekonomik problemlere neden olmuştur. Ekim ayının ikinci yarısında yılın en yüksek seviyesine çıkan döviz kurları ve aynı ay 44 cente kadar gerileyen İMKB-100 endeksi bu eylemin ülkemizdeki olumsuz etkilerinden bazılarıdır.

Mali ve reel sektörler büyük zararlar veren 2000-2001 krizleri, Türkiye ekonomisini tarihinin en köklü ve en yaygın yapılanma ve dönüşüm sürecine itmiştir. Yeni dönem strateji ve hedefleri, ekonomiyi olası krizlere karşı güvenceye almak, piyasalarda güven duygusunu yeniden tesis etmek, ekonomik politikaları inandırıcı ve sürdürülebilir hale getirmektir.

Dünya ekonomisi ile uluslararası siyaseti doğrudan etkileyen önemli gelişmelerin altında yatan tek gerçeğin enerji, özellikle de petrol olduğu bilinmektedir. Ülkelerin kalkınmasında vazgeçilmez unsurların başında gelen enerji ve petrolün, küreselleşme sürecinin baş döndürücü bir hızla yaşandığı günümüzde stratejik önemi daha da artmıştır. Doğalgaz kullanımının artmasıyla gözden düşeceği sanılan petrol, talep görmeye devam etmiştir. Enerji ve petrol kullanımı ülkelerin kalkınma düzeyinin ve insanların yaşam standardının bir ölçüsüdür. Ancak kalkınma düzeyi arttıkça, petrol ve doğalgaza olan bağımlılık da artmaktadır.

TÜPRAŞ, projelendirdiği ve uygulamaya koyduğu tüm yatırımlarında verimliliği ve kar optimizasyonunu gözettiği kadar, emniyet, çevre ve toplum sağlığı konularına da son derece hassas yaklaşmaktadır.

2001 yılında 3.8 milyar ton olan yıllık dünya hampetrol arzının 2005 yılında 4.2, 2010 yılında ise 4.7 milyar ton olacağı tahmin edilmektedir. Dünya tüketiminin de aynı paralelde seyredeceği, tüketimin 2001-2005 yılları arasında %1.9, 2005-2020 yılları arasında %2.2 artacağı düşünülmektedir. Petrolün varil başına Dated Brent fiyatının ise 2000 yılı sabit dolarıyla, 2005 yılında 21.94, 2010'da 22.73, 2020 yılında 25.70 dolar olacağı öngörülmektedir. Bu rakamlardan anlaşılacağı üzere, ekonomileri çökertecek astronomik fiyatların ortaya çıkması söz konusu olmayacaktır.

2001 faaliyet dönemi TÜPRAŞ'ın sağlam temeller üzerinde gelişimine devam ettiği bir yıl olmuştur. Ekonomik krizin olumsuz etkilerinin her sektörde kendini gösterdiği 2001 yılında TÜPRAŞ, üretimini yüksek performansla, eksiksiz ve aksatmadan gerçekleştirerek reel ekonominin itici gücü olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır. 2001 yılı değerleriyle 11 katrilyon TL ciro yaratan TÜPRAŞ, ülke hazinesine 5.3 katrilyon TL (4.3 milyar dolar) vergi ve fon geliri sağlamıştır. Bu gelir tutarı, devletin toplam vergi ve fon gelirinin yaklaşık %20'si düzeyindedir.

2000 yılında 17 ağustos 1999 deprem ve yangın felaketinin yarattığı hasarı onandıktan hemen sonra Kasım-2000 ve Şubat-2001 krizlerine yakalanan TÜPRAŞ, 2001 yılında rafinerilerinde 20.4 milyon tonu ithal, 2.4 milyon tonu yerli olmak üzere toplam 22.8 milyon ton hampetrol işlemeyi başarmış, bir önceki yıla göre %7.1'lik bir artış sağlamış ve toplam kapasite kullanım oranını %82.6'ya yükseltmiştir.

Deprem ve yangın felaketinin yaşandığı 1999 yılında 23.5 milyon ton toplam satış gerçekleştiren TÜPRAŞ, Kasım krizinin yaşandığı 2000 yılında satışlarını 24.3 milyon tona yükseltmiş, 2001 yılında da ağır kriz ortamına ve 11 Eylül terör eyleminin yarattığı olumsuzluklara karşın toplam satışlarını bir önceki yıla göre %1.9 oranında artırarak 24.8 milyon ton düzeyine yükseltmiştir. 2001 yılında daralan yurt içi petrol ürünleri piyasasında TÜPRAŞ'ın pazar payı %81'in üzerine çıkmıştır.

Ekonomik kriz ve artan ürün fiyatları nedeniyle yurt içi talebin azalması sonucunda yurt dışına yönelen TÜPRAŞ 2001 yılında 1.9 milyon ton ürün ihracatından 300 milyon dolar döviz geliri elde etmiş, döviz gelirleri bir önceki yıla göre %62 artmıştır.

Ürün fiyatlarının, petrol piyasalarında hampetrol fiyatlarındaki değişimler paralelinde değişmemesi, rafineri marjlarının yükselmesine ya da düşmesine neden olmaktadır. Ayrıca Türkiye'de petrol ürünlerinin fiyatları belirlenirken Akdeniz piyasasının fiyatları baz alındığından, TÜPRAŞ'ın karlılığı doğrudan uluslararası piyasalardaki dengelerle ilişkilidir. 2001 yılında ortalama olarak TÜPRAŞ, Akdeniz piyasası kompleks rafinerilerinden daha fazla kar marjı sağlamayı başararak ağır ekonomik krize, 11 Eylül terör eyleminin başta turizm sektörü olmak üzere tüm olumsuz etkilerine ve uluslararası çevre yükümlülükleri için ayrılan karşılıklara rağmen 2001 yılını 283.5 trilyon TL vergi öncesi, 188.6 trilyon TL net kar ile kapatmış ve Türkiye'nin en yüksek kar elde eden şirketi olmuştur. Önemli bir başarı da işletme karının toplam kazanç içindeki payının 1999 yılında %45 iken, 2000 yılında %77'ye, 2001 yılında ise %91'e yükseltilmiş olmasıdır.

TÜPRAŞ'ın, "Türkiye enerji sektörünün lider kuruluşu ve dünya klasında bir rafineri şirketi olmak" şeklinde tanımladığı vizyonuna ulaşmak için belirlediği yakın ve orta vadeli stratejilerinin başında, işletme faaliyetlerinden elde edilen karın artırılması

TÜPRAŞ, ülkenin ve yatırımcılarının kaynaklarını en verimli şekilde kullanarak yaratacağı yüksek katma değerlerle güven ve kalite sunmaya devam edecektir.

gelmektedir. Bu kapsamda rafinerilerimizde karlılığı artırmak ve kapasite kullanım oranlarını yükseltmek amacıyla çeşitli yatırım projeleri başlatılmıştır. 1989-2004 dönemini kapsayan Master Yatırım Planı çerçevesinde uygulamaya koyulan ve 2.0 milyar dolar tutarındaki projelerin 1.3 milyar dolarlık bölümü 2001 yıl sonu itibarıyla tamamlanmış olup, 700 milyon dolarlık kısmı devam etmektedir. 2001 yılı TÜPRAŞ yatırımları için Devlet Planlama Teşkilatı'nca onaylanan 153 trilyon TL yatırım ödeneğine karşılık yıl içinde 206 trilyon TL harcama yapılarak, başka endüstrilerdeki olağanüstü daralmaya rağmen %135'lik fiziki gerçekleşme sağlanmıştır.

TÜPRAŞ, projelendirdiği ve uygulamaya koyduğu tüm yatırımlarında verimliliği ve kar optimizasyonunu gözettiği kadar, emniyet, çevre ve toplum sağlığı konularına da son derece hassas yaklaşmaktadır. Nihai hedefimiz, mevcut yasa ve yönetmeliklere uygun olarak faaliyet göstermek, çevre koruma bilincini yerleştirerek AB standartlarında üretim yapmaktır.

Doğru tanımlanmış ve etkin uygulanan iş stratejileri ve politikaları TÜPRAŞ'ın sürdürülebilir ve karlı büyüme yolundaki en önemli kılavuzları olmaya devam edecektir. TÜPRAŞ'ın yakın ve orta vadeli stratejilerinin ana unsurları rafinaj kapasitesinin artırılması, maliyetlerin azaltılması, kar optimizasyonu, AB standartlarında üretim, organizasyon yapısının yeniden düzenlenmesi ve toplam kalite yönetim sistemlerinin uygulanmasıdır. Bu kapsamda Petkim Yarımca Kompleksi 1 Kasım 2001 tarihinde çalışır durumda 5 petrokimya ünitesi ile birlikte tarafımızca devralınmış, böylece rafineri-petrokimya birlikteliğinin yaratacağı sinerjiden yararlanılmaya başlanmıştır. Tesisin arazisi yeni bir rafineri kurmaya elverişli olduğundan, yeni rafineri için ön fizibilite çalışmaları süratle devam etmektedir.

2002 yılında TÜPRAŞ, 23 milyon ton hampetrol işlemek suretiyle, ihraç edilecek ürünlerle birlikte 25 milyon ton dolayında ürün pazarlamayı planlamaktadır. Böylelikle KDV hariç yaklaşık 21 katrilyon TL'lik (12 milyar dolar) bir ciroya ulaşılması, 2004 yılı sonuna kadar, yeni rafineri hariç, 700 milyon dolar tutarında yatırım harcaması yapılması hedeflenmektedir.

TÜPRAŞ, ülkenin ve yatırımcılarının kaynaklarını en verimli şekilde kullanarak yaratacağı yüksek katma değerlerle güven ve kalite sunmaya devam edecektir. TÜPRAŞ, personelinin beceri ve performansının, başarısının devamlılığındaki etkisinin bilincindedir. Hedeflerimize ulaşmada büyük katkıları olan yönetici, mühendis ve tüm çalışanlarımıza Yönetim Kurulumuz ve şahsım adına sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Hüsamettin DANIŞ

Yönetim Kurulu Başkanı
ve
Genel Müdür

Yönetim Kurulu ve Denetçiler

Hüsamettin DANIŞ (1)

Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür

Y. Kaya OLCAY (2)

Yönetim Kurulu Başkan Vekili

A. Vahit KUZUOĞLU (3)

Yönetim Kurulu Üyesi

Prof. Dr. Cengiz YALÇIN (4)

Yönetim Kurulu Üyesi

C. Sait OKRAY (5)

Yönetim Kurulu Üyesi

Aclan ACAR (6)

Yönetim Kurulu Üyesi

Yusuf YEŞİLIRMAK (7)

Yönetim Kurulu Üyesi

Pelin ERDEMLİ (8)

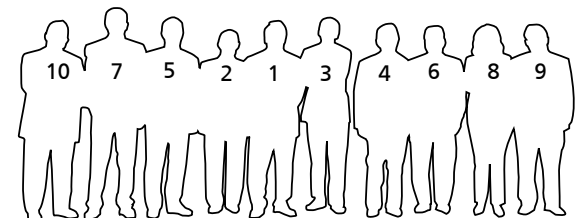
Denetçi

H. Sedat ERATALAR (9)

Denetçi

M. Ersin ALTINORDU (10)

Denetçi

Üst Yönetim

Hüsamettin DANIŞ (1)

Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür

Mustafa KIZILKAYA (2)

Genel Müdür Yardımcısı

Halil A. SEMERCİ (3)

Genel Müdür Yardımcısı

Erkan HATİPOĞLU (4)

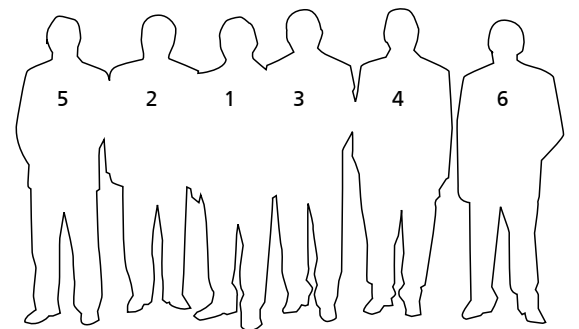
Genel Müdür Yardımcısı

Necdet DIŞPINAR (5)

Genel Müdür Yardımcısı

Bora GÜLERMAN (6)

Genel Müdür Yardımcısı

Finansal Göstergeler

TÜPRAŞ
Faaliyet Raporu
2001

10

Finansal Veriler*

Milyar TL	1997	1998	1999	2000	2001
Brüt Satışlar	1,331,700.9	1,833,835.6	3,232,281.7	6,357,353.8	10,999,181.5
Net Satışlar	609,043.1	828,982.7	1,557,859.1	3,975,328.4	6,352,357.4
Vergi Öncesi Kar	(29,084.6)	111,479.5	330,066.8	382,575.5	283,505.1
Vergi Sonrası Kar	(29,084.6)	96,367.0	212,969.5	242,982.2	188,633.3
Yatırım Harcaması (Fiziki)	9,430.7	18,304.9	20,166.7	85,757.9	206,106.0
Kayıtlı Sermaye	30,000.0	100,000.0	100,000.0	100,000.0	500,000.0
Çıkarılmış Sermaye	29,900.8	74,752.0	74,752.0	74,752.0	250,419.2
Hisse Başına Kar (TL)	-	1,289	2,849	3,250	740
Hisse Başına Kar Payı (TL)	-	442	2,440	2,912	545

Bilanço Özeti*

Milyar TL	1997	1998	1999	2000	2001
Dönen Varlıklar	131,052	298,551	881,779	1,170,669	1,351,158
Duran Varlıklar	118,238	204,004	311,284	448,613	834,313
Aktif Toplamı	249,291	502,555	1,193,064	1,619,282	2,185,471
Kısa Vadeli Borçlar	169,388	209,101	581,097	803,523	1,034,414
Uzun Vadeli Borçlar	64,277	96,542	158,382	191,418	419,242
Özkaynaklar	15,626	196,912	453,584	624,341	731,815
Pasif Toplamı	249,291	502,555	1,193,064	1,619,282	2,185,471

UMS-29 Gelir Tablosu**

Milyon Dolar	1999	2000	2001
Net Satışlar	3,348	5,715	5,702
Satışların Maliyeti	(2,983)	(5,184)	(5,353)
Brüt Satış Karı	365	532	349
Faaliyet Giderleri	(67)	(81)	(70)
Esas Faaliyet Karı (Zararı)	298	451	279
Finansal Gelirler (Giderler) (Net)	364	134	(98)
Diğer Gelirler (Giderler) (Net)	(46)	(52)	(11)
Parasal Kazanç (Kayıp)	(87)	(37)	32
Vergi	(229)	(192)	(165)
Olağandışı Gelirler (Giderler)	3	(5)	7
Net Kar	304	301	45

UMS-29 Bilanço Özeti**

Milyon Dolar	1999	2000	2001
Dönen Varlıklar	1,393	1,418	990
Kasa ve Banka & Menkul Kıymetler	756	213	239
Diğer Dönen Varlıklar	637	1,205	751
Duran Varlıklar	940	970	1,023
Aktif Toplamı	2,333	2,387	2,013
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	866	941	655
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	378	330	413
Uzun Vadeli Banka Borçları	235	202	205
Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	143	128	207
Özkaynaklar	1,089	1,116	945

* Bu tablolar, Türk Muhasebe Standardına ve Sermaye Piyasası Kurulu prensiplerine göre hazırlanmıştır.

**Bu tablolar enflasyon oranı yüksek ekonomiler için Uluslararası Muhasebe Standartı (UMS-29)'na uygun olarak hazırlanmıştır.

Operasyonel Göstergeler

TÜPRAŞ (Toplam)

Bin ton	1997	1998	1999	2000	2001
Üretim	21,537.3	21,920.8	20,807.7	19,729.8	21,154.0
Yurt İçi Satış	24,729.8	24,025.7	21,511.7	23,160.9	22,770.3
Dışsatım	520.4	1,283.0	1,860.3	1,025.0	1,894.6
KKTC	145.8	126.3	113.4	108.8	94.7
Toplam Satış	25,396.0	25,435.0	23,485.4	24,294.7	24,759.6

Izmit Rafinerisi

Bin ton	1997	1998	1999	2000	2001
Üretim	8,574.8	8,489.7	6,903.5	6,252.3	9,115.9
Yurt İçi Satış	10,649.7	10,094.9	7,594.3	9,086.4	10,069.6
Dışsatım	226.5	303.3	1,007.3	478.7	1,227.5
KKTC	28.8	32.6	10.7	4.4	4.3
Toplam Satış	10,905.0	10,430.8	8,612.3	9,569.5	11,301.4

Izmir Rafinerisi

Bin ton	1997	1998	1999	2000	2001
Üretim	9,280.7	10,283.9	9,863.1	9,933.0	8,397.3
Yurt İçi Satış	9,555.5	9,501.9	9,363.5	9,964.3	8,619.3
Dışsatım	293.9	979.7	853.0	516.3	667.1
KKTC	103.8	80.2	93.2	99.4	88.7
Toplam Satış	9,953.1	10,561.8	10,309.7	10,580.0	9,375.2

Kırıkkale Rafinerisi

Bin ton	1997	1998	1999	2000	2001
Üretim	3,250.2	2,944.1	3,563.1	3,085.2	3,144.1
Yurt İçi Satış	3,395.8	3,442.7	3,937.9	3,431.1	3,434.4
Dışsatım	0	0	0	30.0	0.0
KKTC	4.8	13.0	9.5	4.9	1.7
Toplam Satış	3,400.6	3,455.7	3,947.4	3,466.0	3,436.1

Batman Rafinerisi

Bin ton	1997	1998	1999	2000	2001
Üretim	765.8	802.6	626.8	719.6	663.0
Yurt İçi Satış	738.6	711.3	616.0	668.8	645.3
Dışsatım	0	0	0	0	0
KKTC	0.5	0.6	0.0	0.0	0.0
Toplam Satış	739.1	711.8	616.0	668.8	645.3

Dünden Bugüne TÜPRAŞ

TÜPRAŞ
Faaliyet Raporu
2001

12

TÜPRAŞ: Kurulduğu günden bu yana
ülkemizin en büyük sanayi şirketi...

1955 Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Türkiye'nin ilk modern petrol rafinerisi olan Batman Rafinerisi devreye alındı.

1982 Izmit Rafinerisi 2. Tevsi Projesi tamamlanarak hampetrol işleme kapasitesi 11.5 milyon ton/yıl'a yükseltildi.

1961 Izmit Körfezi'nde 1.0 milyon ton/yıl rafinaj kapasiteli Izmit Rafinerisi devreye alındı.

1983 Kamuya ait rafinerilerin tek bir çatı altında yeniden yapılanması amacıyla TÜPRAŞ kuruldu.

1971 Izmit Rafinerisi 1. Tevsi Projesi tamamlanarak hampetrol işleme kapasitesi 5.5 milyon ton/yıl'a yükseltildi.

1972 Ege Denizi kıyısında 3.0 milyon ton/yıl rafinaj kapasiteli Izmir Rafinerisi devreye alındı.

1974 Türkiye'nin tek madeni yağ üretim kompleksi Izmir Rafinerisi'nde devreye alındı.

1986 Orta Anadolu Bölgesi'nde 5.0 milyon ton/yıl kapasiteli Kırıkkale Rafinerisi devreye alındı.

1991 TÜPRAŞ'ın birinci halka arzı gerçekleştirilerek sermayesinin %2.5'i oranında A grubu hisse senedi halka arz edildi.

1987 İzmir Rafinerisi Tevsii Projesi tamamlanarak, rafinaj kapasitesi 10 milyon ton/yıl'a yükseltildi.

1993 İzmir ve Kırıkkale rafinerilerinde modern hydrocracker kompleksleri devreye alındı.

1997 İzmit Rafinerisi Hydrocracker & CCR Kompleksi devreye alındı.

2000 İkinci halka arzının tamamlanmasıyla TÜPRAŞ hisseleri İstanbul ve Londra Menkul Kıymetler Borsalarında işlem görmeye başladı.

2001 PETKİM Yarımcı Kompleksi, TÜPRAŞ tarafından devir alındı ve unvanı Körfez Petrokimya ve Rafineri Müdürlüğü olarak değiştirildi.

TÜPRAŞ'ın kayıtlı sermayesi 100 trilyon TL'nden 500 trilyon TL'na yükseltildi.

2001 Yılı Faaliyetleri

HAMPETROL TEMİNİ

2001 yılında TÜPRAŞ rafinerilerinin hampetrol ihtiyacı Suudi Arabistan, İran, Libya, Suriye, Serbest Piyasa (Rusya), diğer anlaşmalar ve yurt içinden karşılanmıştır.

TÜPRAŞ'ın 2001 yılında ithal ettiği hampetrol miktarı 2000 yılına göre %3.3 artarak 20.2 milyon tona ulaşmış, ancak hampetrol birim fiyatlarındaki %14'lük düşmenin etkisiyle toplam tutar %12 azalarak 3.3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2001 yılında ithal edilen hampetrol ortalama FOB birim fiyatı 22.4 dolar/varil olmuştur.

2001 yılında yurt içinden temin edilen 2.3 milyon ton yerli hampetrole 423.9 trilyon TL ödeme yapılmıştır.

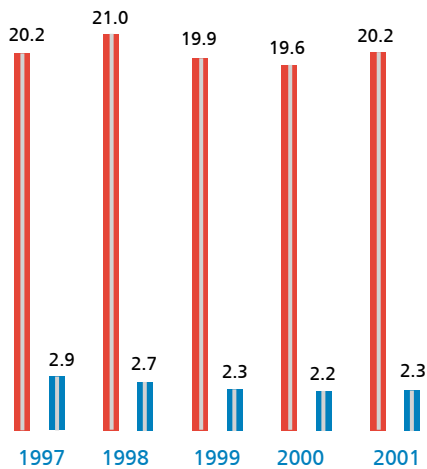
İŞLENEN HAMPETROL

2001 yılında TÜPRAŞ rafinerilerinde 20.4 milyon tonu ithal (%90), 2.4 milyon tonu yerli (%10) olmak üzere toplam 22.8 milyon ton hampetrol işlenmiştir. Bu miktar ülkemizde işlenen 25.9 milyon ton hampetrolün %88'ini teşkil etmektedir.

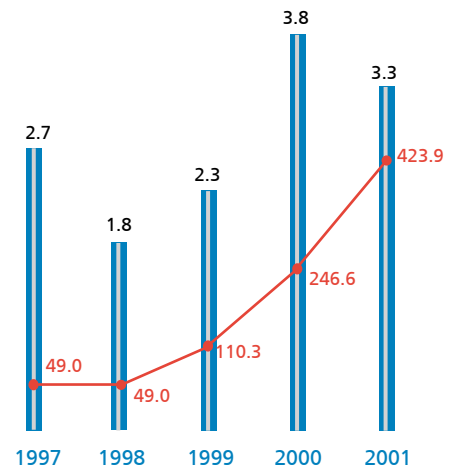
Hampetrol Temini
milyon ton

■ ithal ■ yerli

Hampetrol Temini

■ ithal (milyar dolar)
● yerli (trilyon TL)

TÜPRAŞ rafinerilerinde işlenen 22.8 milyon ton hampetrolün 9.5 milyon tonu İzmit, 9.1 milyon tonu İzmir, 3.5 milyon tonu Kırıkkale, 0.7 milyon tonu Batman rafinerisinde işlenmiş olup, kapasite kullanımını %82.6 olarak gerçekleştirmiştir.

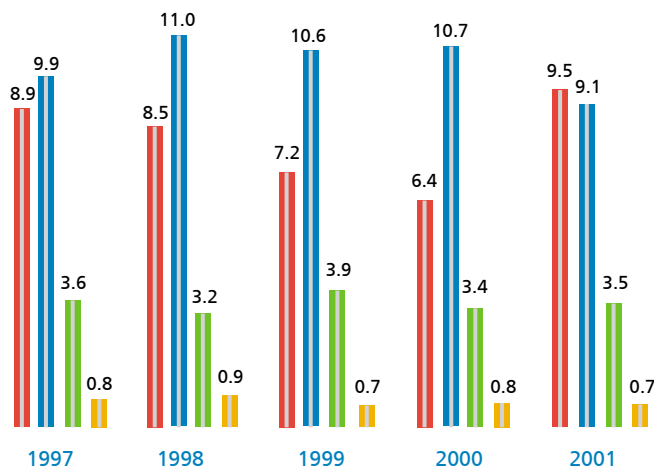
ÜRETİM

2001 yılında işlenen hampetrolden 9.1 milyon tonu İzmit, 8.4 milyon tonu İzmir, 3.1 milyon tonu Kırıkkale, 0.7 milyon tonu Batman Rafinerisi'nde olmak üzere toplam 21.2 milyon ton satılabilir ürün üretilmiştir. Rafineri üretimlerinin işlenen hampetrole göre ağırlıkça verimleri, İzmit Rafinerisi'nde %93.7, İzmir Rafinerisi'nde %91.8, Kırıkkale Rafinerisi'nde %90.8 ve Batman Rafinerisi'nde %92.4 olmuştur

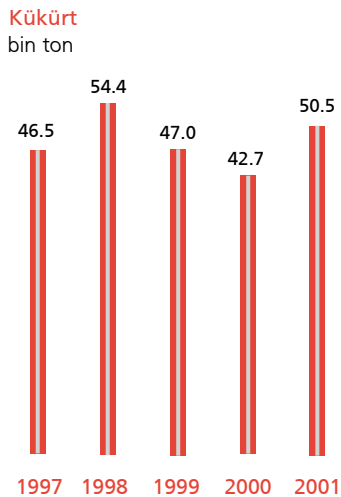
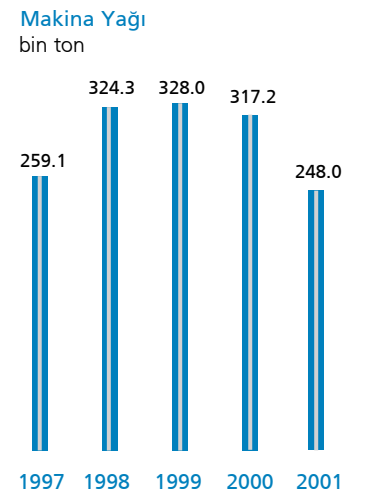
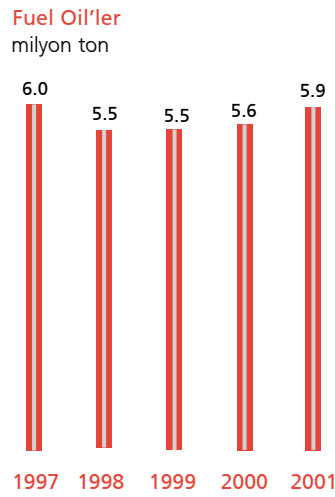
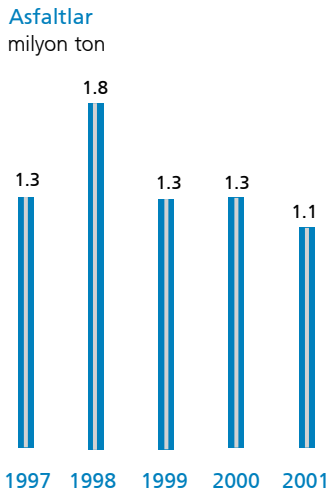
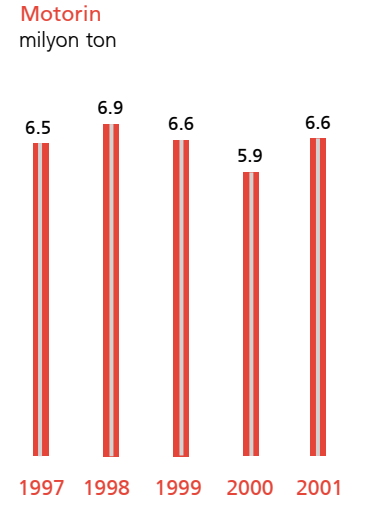
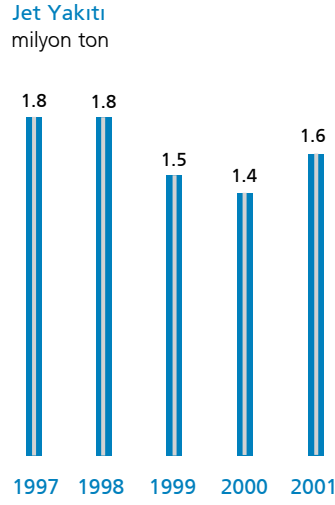
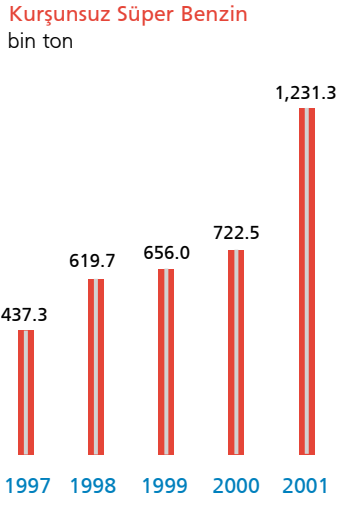
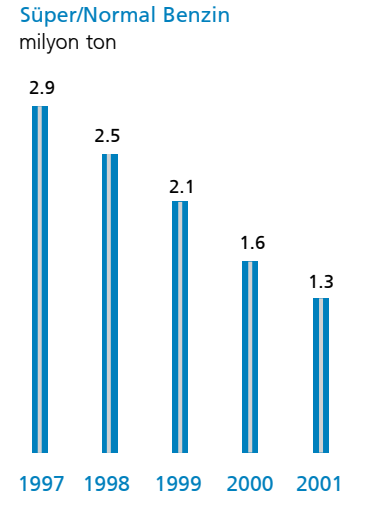
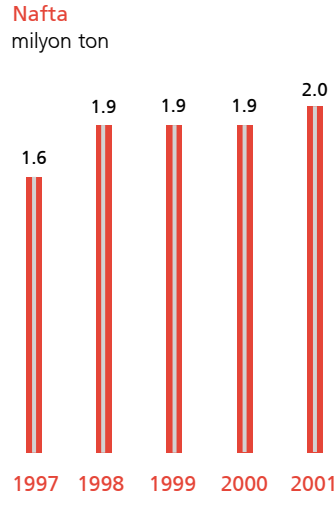
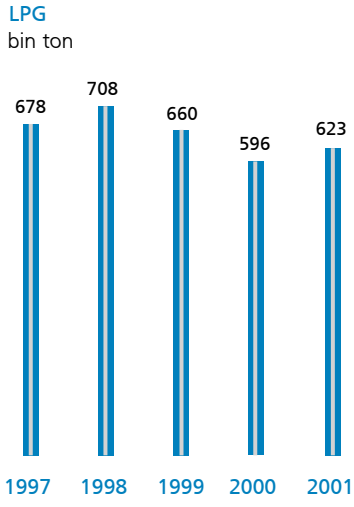
İşlenen Hampetrol
milyon ton

■ İzmit ■ İzmir ■ Kırıkkale ■ Batman

TÜPRAŞ RAFİNERİLERİ ÜRETİMLERİ (bin ton)

Ürünler	2000	2001	% Değişim
LPG	596.0	622.8	4.5
Nafta	1,853.7	2,003.9	8.1
Benzinler	2,291.7	2,499.9	9.1
Jet Yakıtı / Gazyağı	1,429.0	1,635.1	14.4
Motorin	5,880.1	6,581.6	11.9
Fuel Oil'ler	5,621.1	5,935.5	5.6
Asfaltlar	1,282.3	1,099.1	(14.3)
Makina Yağları	317.2	248.0	(21.8)
Diğer	454.6	557.4	22.6
TOPLAM ÜRETİM	19,725.7	21,183.3	7.4
NET ÜRETİM	19,729.8	21,154.0	7.2
Net Ürün Verimi (%)	92.45	92.42	-

2001 yılında işlenen hampetrolden 9.1 milyon tonu İzmit, 8.4 milyon tonu İzmir, 3.1 milyon tonu Kırıkkale, 0.7 milyon tonu Batman Rafinerisi'nde olmak üzere toplam 21.2 milyon ton satılabilir ürün üretilmiştir.

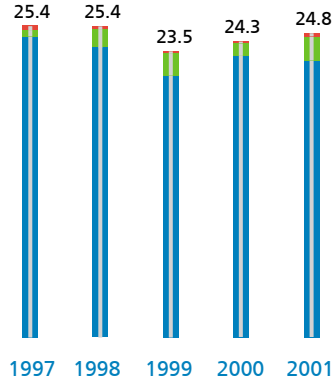
SATIŞLAR

TÜPRAŞ'ın 2000 yılında 24.3 milyon ton olan petrol ürünü satışları, 2001 yılında petrol ürünleri tüketimindeki düşmeye rağmen, yıl sonu itibariyle bir önceki yıla göre %1.9 oranında artarak 24.8 milyon ton düzeyinde gerçekleşmiştir.

TÜPRAŞ'ın ana ürünler itibariyle 2000 ve 2001 yıllarına ait satış miktarları aşağıdaki tabloda karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Toplam Satışlar milyon ton

- yurt içi satışlar
- ihracat
- Kıbrıs satışları

TÜPRAŞ PETROL ÜRÜNLERİ SATIŞLARI (bin ton)

Ürünler	2000	2001	% Değişim
LPG	3,555.7	3,043.4	(14.4)
Nafta	1,429.3	1,385.9	(3.0)
Benzinler	2,558.9	2,448.5	(4.3)
Jet Yakıtı / Gazyağı	1,391.4	1,632.6	17.3
Motorin	6,787.5	6,930.5	2.1
Fuel Oil'ler	5,753.2	5,801.2	0.8
Asfaltlar	1,246.9	1,148.0	(7.9)
Makina Yağları	321.5	259.9	(19.2)
Diğer	116.5	120.4	3.4
TOPLAM YURT İÇİ SATIŞLAR	23,160.9	22,770.3	(1.7)
DIŞSATIM	1,025.0	1,894.6	84.8
KKTC	108.8	94.7	(12.9)
TOPLAM SATIŞ	24,294.7	24,759.6	1.9

PAZAR PAYI

2001 yılında Türkiye petrol ürünleri tüketimi 28.1 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

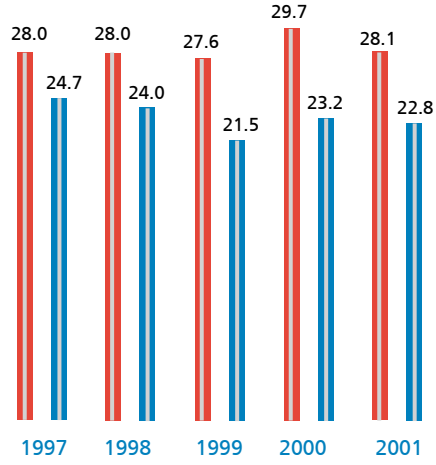
2000 yılında 23.2 milyon ton ürün satışıyla ülke tüketiminin %78'ini karşılayan TÜPRAŞ, 2001 yılında 22.8 milyon ton ürünü yurt içinde pazarlayarak ülke tüketiminin %81'ini karşılamıştır.

Başlıca petrol ürünlerinin 2000 ve 2001 yılları ülke tüketimleri aşağıdaki tabloda karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Pazar Payı

milyon ton

- Türkiye tüketimi
- Tüpraş satışları

TÜRKİYE PETROL ÜRÜNLERİ TÜKETİMİ (bin ton)

Ürünler	2000	2001	% Değişim
LPG	4,545.5	3,843.8	(15.4)
Nafta	1,600.0	1,507.6	(5.8)
Benzinler	3,671.0	3,288.3	(10.4)
Jet Yakıtı / Gazyağı	1,574.9	1,629.9	3.5
Motorin	9,175.5	9,130.8	(0.5)
Fuel Oil'ler	6,998.9	6,892.8	(1.5)
Asfaltlar	1,295.5	1,149.3	(11.3)
Makina Yağı	412.5	319.3	(22.6)
Diğer	417.9	302.2	(27.7)
TOPLAM	29,691.7	28,064.0	(5.5)

ÜRÜN DIŞSATIMI

Türkiye'de üretilen petrol ürünlerinin hemen hemen tamamı yurt içinde tüketilmekte, bir kısmı da yurt dışına satılmaktadır. Şirketimiz 2001 yılında yurt içi ürün taleplerinin tamamen karşılanmasından sonra, üretim/tüketim fazlası ürünleri ihraç etmiştir.

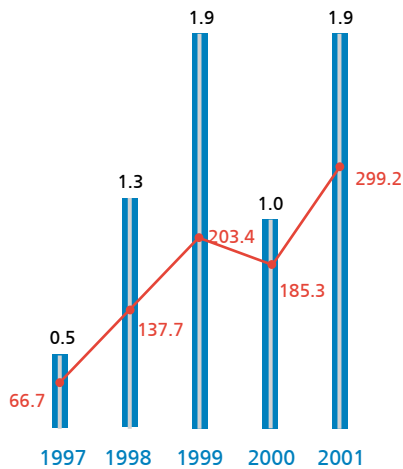
TÜPRAŞ 2001 yılında 666 bin ton nafta, 40 bin ton kurşunsuz benzin, 106 bin ton platformate, 146 bin ton motorin, 457 bin ton fuel oil no.6, 476 bin ton HVGO ve 3 bin ton asfalt olmak üzere toplam 1,894.6 bin ton ürün ihracatı karşılığında 299.2 milyon dolar döviz geliri elde etmiştir.

Ayrıca Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne 22.4 milyon dolar tutarında 94.7 bin ton petrol ürünü satılmıştır.

TÜPRAŞ'ın 2001 yılı petrol ürünleri ihracatı, 2000 yılına göre miktar olarak %84.8, değer olarak %61.5 artış göstermiştir. 2001 yılı, son 10 yılın en fazla petrol ürünleri ihracatının yapıldığı yıl olmuştur.

Ürün İhracatı

- miktar (milyon ton)
- değer (milyon dolar)

ÜRÜN DIŞALIMI

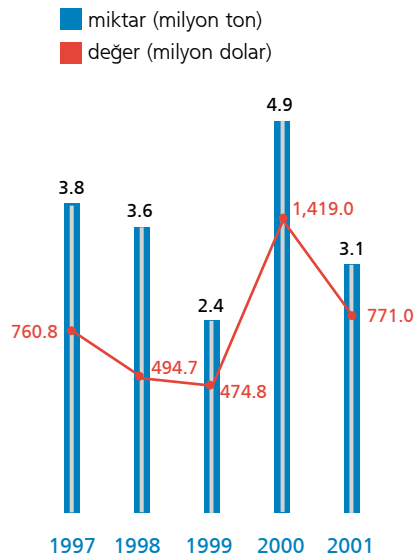
TÜPRAŞ iç piyasadaki ürün açıklarını ve mevsimsel talep değişikliklerini karşılayabilmek için ürün dışalımını yapmaktadır. Ürün dışalımları içerisinde en büyük paya, yurt içi taleplerin karşılanmasında rafineri üretimlerinin çok yetersiz kaldığı LPG sahiptir.

TÜPRAŞ 2001 yılında 2.4 milyon ton LPG, 128 bin ton kurşunsuz benzin, 447 bin ton motorin, 119 bin ton fuel oil no.6, 22 bin ton HVGO olmak üzere toplam 771 milyon dolar değerinde 3.1 milyon ton ürün ithalatı yapmıştır.

Ürün ithalatımız 2000 yılına göre miktar olarak %36.9, değer olarak %45.7 azalış göstermiştir.

Ürün İthalatı

İzmit Rafinerisi

TÜPRAŞ
Faaliyet Raporu
2001

20

1961 yılında İzmit Körfez bölgesinde kurulan İzmit Rafinerisi halen ülkemizin en büyük rafinerisi konumundadır.

11 Ocak 1960 tarihinde kurulan İstanbul Petrol Rafinerisi A.Ş.'nin (İPRAŞ) İzmit Körfezi'nin Tütünciftlik bölgesinde yaptırdığı rafinerinin, 1961 yılında 1.0 milyon ton/yıl olan hampetrol işleme kapasitesi zaman içinde gerçekleştirilen 2 Darboğaz Giderme ve 2 Tevsi Projesi sonunda 1982 yılında 11.5 milyon ton/yıl olmuştur.

İzmit Rafinerisi bünyesinde üç adet atmosferik ve vakum distilasyon, üç adet kerosen/dizel kükürt giderme, bir adet hydrocracker, bir adet hidrojen, ikişer adet unifer/ reformer, bir adet FCC, bir adet izomerizasyon, asfalt, kükürt üretim, izopentan ve nafta tatlılaştırma üniteleri ile ilgili yardımcı servis üniteleri bulunmaktadır.

Ülkemizin en büyük rafinerisi durumundaki İzmit rafinerisinin büyük yatırımları devam etmektedir.

hampetrol ve ara ürün işleme kapasiteleri

Hampetrol Üniteleri 36,000 m³/gün

Vakum Üniteleri 14,200 m³/gün

FCC (Dönüşüm) Ünitesi 2,200 m³/gün

Hydrocracker Ünitesi 3,656 m³/gün

Reformer (Oktan Yükseltici) Üniteleri 3,225 m³/gün

İzomerizasyon Ünitesi 2,628 m³/gün

Desulfurizer (Dizel şarjına göre kükürt giderme) Üniteleri 4,300 m³/gün

Kükürt Üretim Üniteleri 137 ton/gün

arıtma üniteleri

Endüstriyel Atık Su Arıtma Ünitesi 1,000 m³/saat

Balast Su Arıtma Ünitesi 750 m³/saat

Evsel Atık Su Arıtma Ünitesi 550 m³/gün

hampetrol ve ürün depolama kapasiteleri

Hampetrol Depolama Brüt 915,000 m³ (15 Tank)

Ürün ve Ara Ürün Depolama Brüt 877,000 m³ (86 Tank)

İzmir Rafinerisi

TUPRAŞ
Faaliyet Raporu
2021

22

1972 yılında üretime başlayan İzmir Rafinerisi ülkemizin ikinci büyük rafinerisidir.

Türkiye'nin artan petrol ürünleri talebini karşılamak amacıyla İzmir'in Aliağa ilçesinde 1968 yılında yapımına başlanan İzmir Rafinerisi 1972 yılında işletmeye alınmıştır. Kuruluşunda 3.0 milyon ton/yıl olan hampetrol işleme kapasitesi, kademeli olarak uygulanan darboğaz giderme projeleri ve 1987 yılında tamamlanan tevsii projesi sonunda 10.0 milyon ton/yıl'a ulaşmıştır.

İzmir rafinerisinde iki adet atmosferik distilasyon ve vakum distilasyon, iki adet ünifiner/reformer, birer adet kerosen/dizel kükürt giderme, LPG, kükürt üretim, izomerizasyon, FCC, asfalt, hydrocracker, visbreaker, nafta ve kerosen tatlılaştırma üniteleri ile bu ünitelerin yardımcı servis gereksinimini karşılayan sistemler bulunmaktadır. Ayrıca 300,000 ton/yıl kapasiteli ülkemizin tek makina yağı kompleksi İzmir Rafinerisi'ndedir.

Ülkemizin ikinci büyük rafinerisi olan İzmir Rafinerisi büyük yatırımlarla yenilenmiş ve modernize edilmiştir.

hampetrol ve ara ürün işleme kapasiteleri

Hampetrol Üniteleri 36,000 m³/gün

Vakum Üniteleri 12,672 m³/gün

FCC (Dönüşüm) Ünitesi 2,208 m³/gün

Hydrocracker Ünitesi 2,616 m³/gün

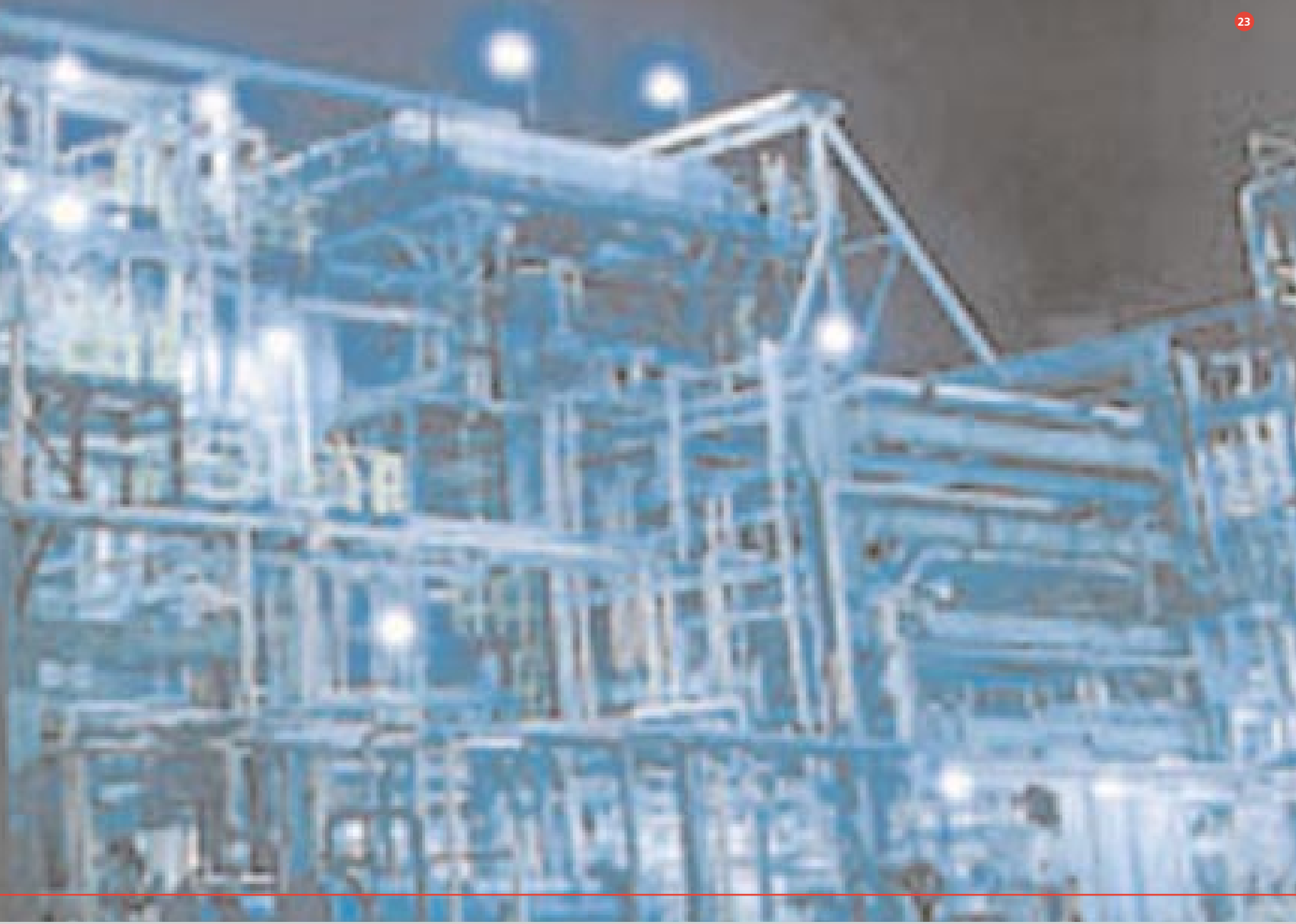
Reformer (Oktan Yükseltici) Üniteleri 4,668 m³/gün

İzomerizasyon Ünitesi 1,908 m³/gün

Desulfurizer (Dizel şarjına göre kükürt giderme) Üniteleri 2,160 m³/gün

Visbreaker Ünitesi 3,100 m³/gün

Kükürt Üretim Üniteleri 113 ton/gün

arıtma üniteleri

Endüstriyel Atık Su Arıtma Ünitesi 2x600 m³/saat

Balast Su Arıtma Ünitesi 2x260 m³/gün

Evsel Atık Su Arıtma Ünitesi 150 m³/saat

hampetrol ve ürün depolama kapasiteleri

Hampetrol depolama Brüt 590,000 m³ (10 Tank)

Ürün ve Ara Ürün Depolama Brüt 1,045,000 m³ (135 Tank)

Kırıkkale Rafinerisi

TÜPRAŞ
Faaliyet Raporu
2001

24

1986 yılından bu yana faaliyet göstermekte olan Kırıkkale Rafinerisi ülkemizin en büyük kara rafinerisidir.

Başta Ankara olmak üzere Orta Anadolu Bölgesinin birçok ilinin petrol ürünleri talebini karşılamak amacıyla kurulan Kırıkkale Rafinerisi 25 Ekim 1986 tarihinde işletmeye alınmıştır. Stratejik amaçlarla Kırıkkale yakınlarındaki Hacılar'da inşaatına 1976 yılında başlanılan rafinerinin hampetrol işleme kapasitesi 5.0 milyon ton/yıldır. Rafinerinin hampetrol ikmali, BOTAŞ'ın Ceyhan Terminalinden 447 km uzunluk ve 5.0 milyon ton/yıl kapasitesi olan Ceyhan-Kırıkkale boru hattı ile yapılmaktadır.

Rafineri bünyesinde atmosferik ve vakum distilasyon, unifiner, reformer, asfalt, hydrocracker ve kükürt üretim üniteleri ile yakıt gazı, LPG, kerosen dizel kükürt giderme ve nafta tatlılaştırma üniteleri bulunmaktadır. Ülkemizin en büyük kara rafinerisi durumundaki Kırıkkale Rafinerisi son derece modern ünitelere sahiptir.

hampetrol ve ara ürün işleme kapasiteleri

Hampetrol Ünitesi 18,000 m³/gün

Vakum Ünitesi 4,800 m³/gün

Reformer (Oktan Yükseltici) Ünitesi 3,200 m³/gün

Desulfurizer (Dizel şarjına göre kükürt giderme) Ünitesi 2,400 m³/gün

İzomerizasyon Ünitesi 1,435 m³/gün

Hydrocracker Ünitesi 2,300 m³/gün

Kükürt Üretim Üniteleri 83 ton/gün

arıtma üniteleri

Atık Su Arıtma Ünitesi 630 m³/saat

hampetrol ve ürün depolama kapasiteleri

Hampetrol Depolama Brüt 471,000 m³ (5 Tank)

Ürün ve Ara Ürün Depolama Brüt 643,000 m³ (82 Tank)

Batman Rafinerisi

TÜPRAŞ
Faaliyet Raporu
2001

26

Ülkemizin ilk rafinerisi olan Batman Rafinerisi 1955 yılında kurulmuştur.

Ülkemizin ilk rafinerisi olan Batman Rafinerisi 1955 yılında Batman'da 330 bin ton/yıl kapasite ile kurulmuştur. Artan bölge talebini karşılamak üzere rafinerinin kapasitesi 1960 yılında tamamlanan darboğaz giderme çalışmasıyla 580 bin ton/yıl'a çıkarılmıştır. Yenileme çalışmaları aralıksız devam eden Batman Rafinerisi'nin hampetrol işleme kapasitesi yeni bir ünitenin işletmeye alınması ile 1972 yılında 1.1 milyon ton/yıl'a ulaşmıştır.

Rafineride iki adet hampetrol distilasyon ünitesi yanında vakum, reformer, LPG ve asfalt üretim üniteleri bulunmaktadır.

hampetrol ve ara ürün işleme kapasiteleri

Hampetrol Üniteleri 3,500 m³/gün

Vakum Ünitesi 340 m³/gün

Reformer (Oktan Yükseltici) Ünitesi 215 m³/gün

arıtma üniteleri

Atık Su Arıtma Ünitesi 290 m³/saat

hampetrol ve ürün depolama kapasiteleri

Hampetrol Depolama Brüt 32,000 m³ (4 Tank)

Ürün ve Ara Ürün Depolama Brüt 123,000 m³ (67 Tank)

Körfez Petrokimya ve Rafineri Müdürlüğü

TÜPRAŞ
Faaliyet Raporu
2001

28

Yarımcı Kompleksi Tesisleri Petkim Petrokimya Holding A.Ş.'nin ilk kompleks yatırımı olarak; Etilen, Klor Alkali, Vinil Klorür Monomer, Polivinil Klorür, Alçak Yoğunluk Polietilen fabrikaları ile 1970 yılında petrokimya alanında üretime başlamıştır.

1972-1976 yılları arasında Karbon Siyahı, Stiren, Polistiren, DDB, BDX, SBR, CBR ve Kaprolaktam fabrikaları da devreye alınarak Yarımcı Kompleksi kuruluşunu tamamlamıştır.

Kompleks, dünya petrokimya sanayiindeki gelişmelerin paralelinde 1987-1990 yılları arasında en verimli dönemini yaşamış ve 1991 yılından itibaren krize

girmiştir. 1990-1995 yılları arasında Klor Alkali, Etilen, Stiren, LAB (DDB) ve Kaprolaktam fabrikalarının üretimine son verilmiştir. Söz konusu fabrikalar sökülürken fabrika alanları yatırıma elverişli boş alanlar haline getirilmiştir. 2001 yılı içerisinde ise PE, PVC ve VCM fabrikalarının üretimine son verilmiştir.

Yarımcı Kompleksi Tesisleri, Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 05/10/2001 tarih ve 2001/54 sayılı kararı ile TÜPRAŞ Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'ye devredilmiş olup, Körfez Petrokimya ve Rafineri Müdürlüğü ünvanı altında butadien ekstraksiyon, polistiren, karbon siyahı, polibutadien, stiren butadien kauçuk fabrikaları ve Y.I. Ünitesi ile birlikte üretime devam etmektedir.

KARBON SİYAHİ FABRİKASI

Kurulu Kapasite	15,000 ton/yıl
Lisansör Firma	Philips Petroleum Co., ABD
Mühendislik ve Tedarik Müteahhidi	Euro Technica, İtalya - Snam Progetti, İngiltere
Montaj Firması	Petkim, Türkiye
İşletmeye Alınış Tarihi	28 Şubat 1974
Tevisii Tarihi	1981
Tevisii Sonrası Kapasite	40,000 ton/yıl
KS/Aromatik Yağ Dönüşüm Onarını	%53

STİREN BUTADİEN KAUÇUK FABRİKASI

Kurulu Kapasite	33,000 ton/yıl
Lisansör Firma	Polysar, Kanada
Mühendislik ve Tedarik Müteahhidi	Heurtey S.A., Fransa
Montaj Firması	Petkim, Türkiye
İşletmeye Alınış Tarihi	19 Mart 1975
SBR/Latex Dönüşüm Onarını	%23

POLİBUTADİEN KAUÇUK FABRİKASI

Kurulu Kapasite	20,000 ton/yıl
Lisansör Firma	Polysar, Kanada
Mühendislik ve Tedarik Müteahhidi	Heurtey S.A., Fransa
Montaj Firması	Petkim, Türkiye
İşletmeye Alınış Tarihi	30 Nisan 1975
CBR/BDX Dönüşüm Onarını	%97

BUTADİEN EKSTRAKSİYON FABRİKASI

Kurulu Kapasite	33,000 ton/yıl
Lisansör Firma	Shell International, Hollanda
Mühendislik ve Tedarik Müteahhidi	Heurtey S.A., Fransa
Montaj Firması	Petkim, Türkiye
İşletmeye Alınış Tarihi	20 Şubat 1975
BDX/C4 Dönüşüm Onarını	%50

2001 yılında TÜPRAŞ'a devredilen Yarımca Kompleksi Tesisleri Körfez Petrokimya ve Rafineri Müdürlüğü unvanı altında üretime devam etmektedir.

POLİSTİREN FABRİKASI

Kurulu Kapasite	15,000 ton/yıl
Lisansör Firma	Costen Oil & Chemical Co., ABD
Mühendislik ve Tedarik Müteahhidi	Litwin S.A., Fransa
Montaj Firması	Petkim, Türkiye
İşletmeye Alınış Tarihi	04 Nisan 1975
Tevsii Tarihi	1988
Tevsii Sonrası Kapasite	27,000 ton/yıl
PS/Stiren Dönüşüm Onarını	%103

YARDIMCI İŞLETME ÜNİTELERİ

Hava ve buhar üretim ünitelerine ilaveten bir de aşağıda özellikleri verilen nitrojen ünitesi mevcuttur.

NİTROJEN ÜNİTESİ

Kurulu Kapasite	840 Nm ³ /h
Lisansör Firma	W.C. HOLMES
Mühendislik ve Tedarik Müteahhidi	SIM. Chem. İngiltere, Tümaş-Türkiye
Montaj Firması	Foster-Wheeler, ABD
İşletmeye Alınış Tarihi	05 Mayıs 1969
Tevsii Tarihi	1973
Tevsii Sonrası Kapasite	1,260 Nm ³ /h

Üretim

Yıllık üretim programları öngörülen hedefler doğrultusunda gerçekleştirilmeye çalışılmış, ancak hammadde fiyatlarındaki anormal artışlar ve zaman zaman hammadde temininde yaşanan güçlükler nedeni ile programın altında kalmıştır. 2001 yılı Kasım ve Aralık ayları toplam üretimi 23,244 tondur.

PETROKİMYA ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ

Ürünler (ton)	2001*
Polistiren	1,328
Stiren Bütadien Kauçuk (SBR)	4,524
Poli Bütadien Kauçuk (CBR)	2,770
Karbon siyahı (KS)	6,813
Bütadien 1,3	3,675
Diğer	4,134
Genel Toplam	23,244

* 1 Kasım 2001'den itibaren.

Satışlar

Kasım 2000 ve Şubat 2001 ekonomik krizleri petrokimya satışlarını da etkilemiştir. Karbon siyahı ve kauçuk ürünlerini kullanan lastik sektöründe kapasite kullanım oranları çok düşük seviyelerde (%30-%50) kalmıştır. Polistiren fabrikasında üretilen antişok ve kristal türlerinin satışlarında da iç ve dış kaynaklı ürünlerin fiyatları ile rekabet edememekten dolayı zorluklar yaşanmıştır. 2001 yılı Kasım ve Aralık aylarında yurt içinde 11,012 ton ürün satışı yapılmış, yurt dışına 168 trilyon TL tutarında 155 ton polibütadien kauçuk ihraç edilmiştir.

PETROKİMYA ÜRÜNLERİ SATIŞLARI

Ürünler (ton)	2001*
Polistiren	498
Stiren Bütadien Kauçuk (SBR)	2,473
Polibütadien Kauçuk (CBR)	1,244
Karbon Siyahı (KS)	4,412
Diğer Ürünler	156
İç Satış Toplam	8,782
Polistiren	12
Stiren Bütadien Kauçuk (SBR)	481
Polibütadien Kauçuk (CBR)	524
Karbon Siyahı (KS)	1,214
Diğer Ürünler	-
İhraç Kayıtlı Satış Toplam	2,230
Toplam Yurt içi Satışlar	11,012
Dışsatım	155
Toplam Satış	11,167

* 1 Kasım 2001'den itibaren.

YATIRIMLAR

TÜPRAŞ 1989 yılında rafinerilerini modernize etmek, AB çevre standartlarına uygun üretim yapmak, böylece Şirketin kar potansiyelini ve rekabet gücünü artırmak amacıyla 1989-2004 dönemini kapsayan bir yatırım programı başlatmıştır.

Master Yatırım Planı adı altında uygulamaya koyulan bu programın temel amaçları:

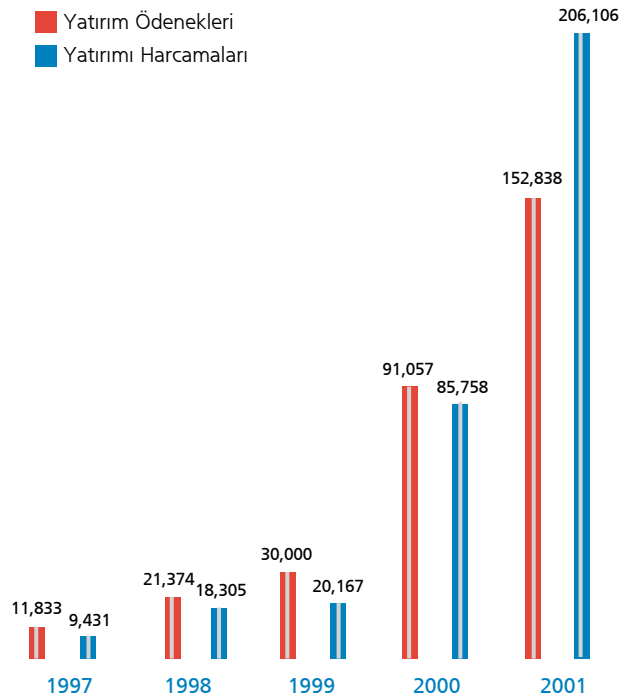
- Düşük değerli siyah ürünlerin yüksek değerli beyaz ürünlere dönüştürülmesi,
- Ürün kalitesinin iyileştirilmesi ve AB spesifikasyonlarına ulaşılması,
- Enerji tasarrufu sağlanması,
- Çevre kirliliğinin önlenmesi ve insan sağlığının korunmasıdır.

TÜPRAŞ'ın Master Yatırım Planı kapsamında 2.0 milyar doları bulan toplam yatırımlarının 2001 sonu itibariyle 1.3 milyar dolarlık bölümü tamamlanmış olup, 700 milyon dolarlık bölümü halen devam etmektedir. Devam eden yatırımların 100 milyon dolarlık kısmı 2002 yılında, kalan kısmı da 2003 ve 2004 yıllarında tamamlanacaktır. Bu yatırımların tamamlanması, TÜPRAŞ'ın rekabet gücünü artırmasını ve çevre ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmesini sağlayacaktır.

Yatırımlar milyar TL

- Yatırım Ödenekleri
- Yatırım Harcamaları

Daha önceki yıllarda benzin spesifikasyonunda 0.84gr/lt olarak yer alan kurşun üst sınırı, 1988 yılında normal benzinde 0.15 gr/lt'ye, süper benzinde ise 0.40 gr/lt'ye düşürülmüştür. Benzin üretim ünitelerini tamamlayarak yurt içi piyasada hızla artmakta olan kurşunsuz benzin taleplerini önümüzdeki yıllarda da karşılayacak olan TÜPRAŞ, kurşunsuz benzin spesifikasyonlarında izin verilen maksimum kurşun değerini 0.005 gr/lt olarak revize etmek üzere gerekli işlemlere başlamıştır. Tamamen kurşunsuz benzin üretimine geçilmesi yanında benzen, kükürt ve aromatik için geçerli AB standartlarında üretim yapabilmek için gerekli yatırım çalışmaları da sürmektedir.

Master Yatırım Planı kapsamındaki dizel kükürt giderme ünitesi projelerinin en önemli hedefi, 2004 yılından itibaren son derece katı olan 2005 yılı AB motorin standartlarına uygun üretim yapmaktır. Dizel kükürt giderme ünitelerinin tamamlanmasıyla AB'nde 2005 yılından itibaren yürürlüğe girecek olan %0.005 kükürt oranı hedeflenmiştir. Motorindeki poliaromatik oranı ise hacimce maksimum %6'ya indirilecektir.

TAMAMLANAN YATIRIMLAR

İzmir Rafinerisi CCR ve İzomerizasyon Projesi

Benzine katılan kurşun miktarının minimize edilmesi, hatta sıfırlanması amacıyla yürütülen program gereği benzin paçalında yüksek oktanlı komponentlerin kullanımı zorunlu olmuştur. Gelecek yıllardaki benzin talep ve üretimi gözönüne alındığında İzmir Rafinerisi'nde yeni bir reformer ünitesine ve yüksek oktanlı benzin komponenti üretecek yeni bir izomerizasyon ünitesine ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkmıştır.

Söz konusu proje ile yüksek oktanlı benzin komponentleri elde edilerek benzin paçalına katılması, böylece düşük fiyatlı naftanın yüksek fiyatlı benzin olarak değerlendirilmesi ve artan kurşunsuz benzin talebinin karşılanması hedeflenmiştir. Kurulan CCR Reformer ünitesinin kapasitesi 3,180 m³/gün ağır nafta olarak belirlenmiştir. İzomerizasyon ünitesinin kapasitesi ise benzin paçalında kullanılacak izomerat miktarı gözönüne alınarak 1,900 m³/gün izomerat üretecek şekilde tespit edilmiştir.

Proje UOP lisansı altında FOSTER WHEELER-İtalya/GAMA-Türkiye konsorsiyumu tarafından 30 ay içerisinde gerçekleştirilmiş olup, CCR ve İzomerizasyon üniteleri 28 Ekim 2001 tarihi itibarıyla işletmeye alınmıştır.

İzmir Rafinerisi CCR ve İzomerizasyon ünitelerinin devreye alınmasıyla;

- TEL (Kurşun Tetra Etil) tüketimi 350 ton azalarak yılda 2,950,000 dolar tasarruf sağlanmış,
- Rafinerinin yıllık toplam benzin üretimi de 268 bin tondan 1,478 bin tona yükselmiş olacaktır.

101 milyon dolar dış proje kredisi kullanılan projenin toplam yatırım tutarı 199 milyon dolar olup, iç karlılık oranı %18'dir. Yatırım kendisini 5 yılda amorti ederken, milli ekonomimize yılda yaklaşık 54 milyon dolar katma değer sağlayacaktır.

İzmir Rafinerisi Yeni Buhar Kazanı Tesisi

Proje kapsamında 150 ton/sa kapasiteli yeni bir buhar kazanı, 95 m yüksekliğinde ortak beton baca, degazör, kazan besleme ve demineralize su pompaları ile demineralize su ısıtıcısı tesisi planlanmıştır.

Proje için yurt içi müteahhit firmalarına anahtar teslim-götürü bedel şeklinde ihaleye çıkmış, ihaleyi kazanan AKFEN firması ile 03.01.2001 tarihinde sözleşme imzalanmıştır.

2001 yılı Aralık ayında tamamlanan projenin toplam yatırım tutarı 6,677 milyar TL, ekonomik ömrü 15 yıldır.

İzmit Rafinerisi HP ve Ürün Depolama Tesisi

Bu kapsamda İzmit Rafinerisine 17,300 m³ kapasiteli nafta tankı, 5,220 m³ kapasiteli fuel oil tankı, 23,500 m³ kapasiteli kalorifer yakıtı tankı ve 63,600 m³ kapasiteli hampetrol tankı tesis edilmesi planlanmıştır.

Söz konusu tanklar 2001 yılı Aralık ayında devreye alınmıştır. Projenin toplam maliyeti 2,518 milyar TL olup, ekonomik ömrü 15 yıldır.

DEVAM EDEN PROJELER

İzmit Rafinerisi İzomerizasyon Projesi

Bu projeye halen benzine katılan 55-60 oktanlı hafif naftanın (LSRN) tamamı daha yüksek oktanlı (88.5 RON) izomerata dönüştürülecektir. Hafif naftanın oktanındaki bu artış sayesinde benzindeki kurşun katkısı azalacağı gibi İzmit Rafinerisi toplam benzin üretiminde yılda ortalama 200 bin tonluk artış sağlanacaktır. Ünite kapasitesi 2,628 m³/gün olarak tespit edilmiştir.

Proje UOP lisansı altında TECNICAS REUNIDAS-Ispanya/ENTES-Türkiye konsorsiyumu tarafından 28 ay içerisinde tamamlanacak olup, mekanik tamamlanma tarihi 13 Ocak 2002'dir.

2002 yılı Nisan ayında devreye alınacak olan ünitenin toplam yatırım tutarı 78 milyon dolar olup, iç karlılık oranı %13'tür. Yatırım kendisini 7 yılda geri ödeyecek, milli ekonomimize yılda yaklaşık 19 milyon dolar katma değer sağlayacaktır.

İzmit Rafinerisi Yeni Reformer ve Dizel Kükürt Giderme Ünitesi Tesisi Projesi

Proje kapsamındaki yeni dizel kükürt giderme ünitesinin amacı motorindeki kükürt üst sınır değerini AB ülkelerinde 2005 yılında yürürlüğe girecek olan 50 ppm düzeyine düşürmektir.

Proje kapsamında rafineri benzin paçalının oktanını artırmak için yeni bir CCR Reformer Ünitesinin tesisi de öngörülmüştür.

Dizel işleme kapasitesi 8,500 m³/gün, CCR Reformer şarj kapasitesi ise 4,500 m³/gün olarak belirlenen tesislerin 2004 yılında tamamlanması planlanmış olup, toplam yatırım tutarı 297 milyon dolardır. Projenin gerçekleşmesi sonucunda İzmit Rafinerisi'nde tüm ürünler AB spesifikasyonlarında üretilebilecektir.

Projenin Yeni Reformer ve Dizel Kükürt Giderme Ünitesine ait temel mühendislik ve garanti anlaşması UOP firmasıyla yapılmıştır. Detay mühendislik, satınalma ve inşaat/montaj işleri için ihaleye çıkılmış ve 15 Mart 2002'de firmalardan teknik teklifler alınmış olup ticari tekliflerin istenmesi aşamasına gelinmiştir.

İzmir Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme Ünitesi Tesisi Projesi

Projenin amacı motorindeki kükürt üst sınır değerini AB ülkelerinde 2005 yılında yürürlüğe girecek olan 50 ppm düzeyine düşürmektir.

Dizel işleme kapasitesi 9,600 m³/gün olarak belirlenen tesisin 2004 yılında tamamlanması planlanmıştır. Toplam yatırım tutarı 123 milyon dolar olan proje milli ekonomimize yılda yaklaşık 85 milyon dolar katma değer sağlayacaktır.

Projenin temel mühendislik paketi UOP'den temin edilmiş, detay mühendislik, satınalma ve inşaat/montaj işleri ihalesi sonuçlandırılarak LG ENG.-Güney Kore/GÜRIŞ-Türkiye konsorsiyumu ile 15 Ocak 2002 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Hazine ve kreditor kuruluş arasında ticari şartlar üzerinde anlaşma sağlanmış olup, yapım işleri başlamak üzeredir.

Kırıkkale Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme ve Reformer Ünitesi Modernizasyonu Projesi

Diğer TÜPRAŞ rafinerilerinde olduğu gibi, Kırıkkale Rafinerisi'nde de uygulamaya koyulan projenin amacı motorindeki kükürt üst sınır değerini 50 ppm düzeyine düşürmektir.

Dizel işleme kapasitesi 4,500 m³/gün olarak belirlenen dizel kükürt giderme ünitesinin 2005 yılında tamamlanması planlanmıştır. Projenin toplam yatırım tutarı 196 milyon dolar olup, milli ekonomimize yılda yaklaşık 132 milyon dolar katma değer sağlayacaktır. Dizel kükürt giderme ünitesi için lisans ve temel mühendislik temini ihalesinde son teklif verme tarihi olan 18 Nisan 2001'de alınan ticari teklifler Mayıs 2001'de sonuçlandırılmış ve ABB firması ile 5 Haziran 2001 tarihinde anlaşma imzalanmıştır.

Proje kapsamında ayrıca reformer modernizasyonu ve kojenerasyon ünitesi tesisi projeleri mevcuttur.

Reformer modernizasyonu projesinin amacı, daha yüksek oktanlı reformat üretmek, böylece rafinerinin kurşunsuz benzin üretimini artırmaktır. Projenin lisans ve temel mühendislik temini ile ilgili ihale dokümanları firmalara gönderilmiş ve 31.10.2001 tarihinde teknik teklifler alınarak değerlendirme çalışmalarına başlanmıştır.

İzmit Rafinerisi Enstrüman Sistemlerinin Modernizasyonu Projesi

Bu proje ile 1972 ve 1982 yıllarında devreye alınan ünitelerin mevcut analog kontrol sistemlerinin bilgisayarlı kontrol sistemlerine (DCS) dönüştürülmesi, böylelikle proseslerin daha hassas kontrol edilerek ürün kalitelerinin iyileştirilmesi, ünitelerin verim ve karlılıklarının artırılması amaçlanmıştır.

Gerekli enstrüman malzemelerinin tümü temin edilmiş olup, DCS de Honeywell firmasından sağlanmıştır. Projenin 2002 yılında bitirilmesi planlanmaktadır.

İzmir Rafinerisi Enstrüman ve Elektrik Sistemlerinin Modernizasyon Projesi

Proje kapsamında makina yağları kompleksi, 7,000 Ünitesi, FCC Ünitesi ve kazanların DCS'e geçirilmesi işi ile 6.3 kV elektrik sisteminin rehabilitasyonu gerçekleştirilecektir.

6.3 kV sistem analizi planlama ve projelendirme işi SIEMENS firması tarafından tamamlanmış ve elektrik sisteminin rehabilitasyonu ile ilgili avan proje hazırlanmıştır.

7,000, 7,500, 3,200 üniteleri enstrüman sistemlerinin modernizasyonu işinde, bir kısım saha enstrümanı dışında tüm malzeme rafineriye gelmiş olup, montaj çalışmaları devam etmektedir. Yokogowa firmasından temin edilen DCS'nin devreye alma ve test çalışmaları da sürdürülmektedir.

FCC ünitesinin ve makina yağları ünitesinin enstrüman sistemlerinin modernizasyonu işlerinde DCS ve saha cihazlarının satınalma işlemleri devam etmektedir.

Kırıkkale Rafinerisi Hampetrol ve Vakum Üniteleri Soğutma Darboğazları Giderme Projesi

Kerkük Hampetrolü (36 API) işleyecek şekilde tasarlanan ünitelerde Körfez Krizinden sonra diğer menşeli hampetroller (25-44 API) işlenmeye başlanmış, ince hampetrollerde atmosferik distilasyon ünitesi tepe sisteminde, ağır hampetrollerde ise atmosferik ve vakum distilasyon ünitesi dip sistemlerinde soğutma darboğazları ortaya çıkmıştır.

Söz konusu darboğazların giderilmesi amacıyla bazı ısı değiştiricilerin yenilenmesi ile ilgili çalışmalar devam etmektedir. Projenin 2002 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

İzmir Rafinerisi Benzin Spesifikasyonları İyileştirme Çalışmaları

AB'ne üye ülkelerde yeni spesifikasyonlar, benzinde kükürt içeriği 50 ppm. maks., benzen içeriği %1 hacimce maks. ve aromatik içeriği %35 hacimce maks. olarak belirlenmiştir. Hedeflenen spesifikasyonlarda benzin üretiminin gerçekleştirilmesi için kükürt içeriği yüksek olan FCC benzininde kükürt giderme, benzen içeriği yüksek olan reformatta benzen giderme tesislerinin kurulması planlanmıştır.

2005 yılında tamamlanması planlanan projenin toplam yatırım tutarı 34 milyon dolar olup, iç karlılık oranı %53'tür. Yatırım kendisini 2 yılda geri ödeyecek, milli ekonomimize yılda yaklaşık 41 milyon dolar katma değer sağlayacaktır.

PERSONEL VE EĞİTİM

2001 yılı için öngörülen 5,229 kişilik kadroya karşılık, yıl sonu itibariyle personel sayısı 4,993 kişi olmuştur. Buna göre fiili personel sayısının onaylanmış kadroya oranı %95.5 olarak gerçekleşmiştir. Yıl içinde 36 personel işe alınmış, 248 personel işten ayrılmıştır.

Sürdürülebilir bir başarı için performansı yüksek personel gerekliliğinin bilincinde olan TÜPRAŞ, çalışanlarının motivasyon, bilgi ve beceri düzeylerini en üst düzeye getirmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda 2001 yılında 1,844 personelimiz (25,705 adam/saat) yurt içinde, 109 personelimiz (5,696 adam/saat) yurt dışında yatırım, inceleme, araştırma konularında çeşitli sempozyum, kurs ve konferanslara katılmıştır. Ayrıca teknik emniyet, sivil savunma, operatör oryantasyonu gibi amaçlarla 5,607 personele (79,060 adam/saat) kurum içi eğitim sağlanmıştır.

Bunlara ilave olarak, çeşitli kuruluşlardan gelen 3,031 kişiye (548,377 adam/saat) Şirketimiz tarafından eğitim verilmiştir.

TÜPRAŞ'IN İLKÖĞRETİME KATKISI

Eğitimin, ulusların gelişimi için büyük önem taşıdığı yadsınamaz bir gerçektir. Bu noktadan hareketle TÜPRAŞ, rafinerilerinin bulunduğu illerde Eğitime Katkı Projesi çerçevesinde okullar yaptırmıştır. Kırıkkale İlköğretim Okulu'nun temeli 6 Mayıs 2000 tarihinde atılmış, 15 Eylül 2000 tarihinde eğitime açılmıştır. İzmir'in Çiğli ilçesinde yaptırılan 32 derslikli Mahmut Esat Bozkurt İlköğretim Okulu'nun temeli 29 Nisan 2001 tarihinde atılmış, 7 Ekim 2001 tarihinde eğitime açılmıştır. Kocaeli'de yaptırılan TÜPRAŞ Çok Programlı Lise ise 21 derslikli olup, 1 Ekim 2001 tarihinde eğitime başlamıştır. Batman, Fatih Mahallesi Körük Mevkii'nde yaptırılan 24 derslikli okulun temeli 17 Haziran 2001 tarihinde atılmış, 2001-2002 Eğitim Yılı ikinci döneminde eğitime açılmıştır. TÜPRAŞ'ın 4 ilde yapımını tamamlayarak eğitime açtığı toplam derslik sayısı 92 olup, yaklaşık 2000 öğrenci eğitim görmektedir.

EMNİYET-ÇEVRE-SAĞLIK

TÜPRAŞ kuruluşundan bu yana çevre ve toplum sağlığına son derece duyarlı bir tutum sergilemiştir. Sağlık, emniyet ve çevre konuları her zaman için diğer ticari hedeflerin önünde gelmektedir. Politikamız, maruz kalınabilecek tehlike ve riskleri en düşük seviyede tutmak, personelimize sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı sağlamaktır. Nihai hedefimiz emniyet, çevre, iş sağlığı ve iş güvenliği konularında mevcut yasa, tüzük ve yönetmelikleri uygulayarak Avrupa Birliği standartlarında faaliyet göstermek, aynı zamanda çevre bilincinin oluşmasına ve gelişmesine önayak olmaktır.

Teknik Emniyet

Rafinerilerimizde çalışmalarımızı "önce emniyet" prensibinden hareket ederek sürdürmekteyiz. İşçi sağlığı ve iş güvenliği tüm çalışanlarımızın vazgeçilmez önceliğidir. Bu konuda sorumluluk en üstten en alt kademeye kadar tüm yöneticilerimize aittir. Emniyet kurallarının belirlenmesi uluslararası standartlar ve çalışanlarımızın önerileri doğrultusunda olup, bu kuralların eksiksiz uygulanması ana ilkemizdir.

Şirketimizde, tüm personelin yangın ve iş güvenliği konularında eğitilmesini ve bilinçlenmesini sağlamak amacıyla Emniyet Haftası düzenlenmektedir. Bu süreçte afiş altına slogan bulma ve sloganlı resim yarışmaları açılarak personelin haftanın etkinliklerine katılımı sağlanmakta; dereceye giren resimler emniyet panosunda sergilenmektedir. Ayrıca, ünitelerin temizlik ve düzen kontrolleri ile bir yıl içinde yapmış oldukları iş kazaları değerlendirilerek ilk üç dereceye giren üniteler ödüllendirilmektedir.

Sürekli verilen eğitimler ve düzenli olarak uygulanan önleyici planlar sayesinde iş kazalarının ve meslek hastalıklarının uluslararası kabul görmüş asgari seviyede tutulması amaçlanmaktadır. Ayrıca her ay düzenli olarak yangın eğitimleri ve değişik senaryolara göre yangın tatbikatları yapılmaktadır.

Teknik emniyet ve yangınla mücadele sistemleri, en son teknoloji ürünü yangın arazözleri ve diğer ekipmanlar ile modernize edilmiş, böylelikle yangın ve doğal afetlerin doğurabileceği riskler en aza indirilmiştir. Yıl içinde İzmir Rafinerisine 900 m³/saat kapasiteli dizel motorlu seyyar bir su pompası alınmıştır. Bu güçlü pompa ile denizden su çekmek suretiyle yangın suyu devrelerimiz felaket durumlarında beslenebilecektir. Yangın eğitimleri her ay tekrarlanmakta, değişik senaryolara göre düzenli olarak yangın tatbikatları yapılmaktadır.

Deniz ve nehirlerde meydana gelebilecek mahsul kaçaklarına etkin bir şekilde müdahale edilebilmesi için İngiltere’de bulunan OSRL (Oil Spill Response Ltd.) şirketi ile beş rafineriyi kapsayan bir anlaşma yapılmıştır.

Çevrenin Korunması

Çevre koruma konusuna büyük önem veren TÜPRAŞ’ta atık sular fiziksel, kimyasal ve biyolojik arıtmalardan geçirilerek yönetmeliklerde belirtilen standartların üzerinde deşarj edilmektedir. Söz konusu deşarj için periyodik olarak izin alınmaktadır. TÜPRAŞ’ta, iskelelerde ve gemilerde meydana gelebilecek yangın ve mahsul kaçaklarına müdahale edebilecek su ve köpük püskürtme sistemleri ile donanımlı römorkörler mevcuttur. Akaryakıt dökülmelerini kontrol altına almak ve toplamak için yüzer bariyerler ve sıyırıcı pompalar her an kullanıma hazırdır.

Rafinerilerde bacaların birleştirilmesi, yükseltilmesi ve kükürt oranı %1.5’in altında olan düşük kükürtlü yakıtların kullanılması sayesinde hava kirliliği ile mücadele çalışmalarında ve baca gazı emisyon izinlerinin alınması konusunda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Yüzer tavanların conta sistemleri çift sızdırmaz hale getirilerek tanklardan hidrokarbon emisyonları kabul edilebilir limitlerin altına indirilmiştir. İzmir ve Kırıkkale rafinerilerinde doğal gaz kullanımı bu yıl içerisinde sağlanacaktır.

İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı

TÜPRAŞ rafinerilerinde işçi sağlığını koruma ve iş güvenliği sağlama konuları, standart, tüzük ve yönetmeliklerle sürekli kontrol altında tutulmaktadır.

Personele ilkyardım konusunda teorik ve pratik eğitimler verilmekte, yıllık periyodik sağlık kontrolleri gerçekleştirilmektedir. Özel muayene ve tetkik gerektiren ünitelerde çalışanların kontrolleri ile portör muayeneleri yapılmakta, radyasyon riski olan yerlerde çalışanların dozimetreleri periyodik olarak kontrol edilmektedir.

MALİ DURUM

TÜPRAŞ, 2001 yılı faaliyet dönemini, tüm kesimlerde ve büyük boyutta yaşanan Şubat 2001 krizine rağmen başarılı bir şekilde tamamlamıştır. Bu dönemde ülkede talep daralmasına bağlı olarak petrol ürünleri tüketimi %6.8 nisbetinde azalmış, ancak TÜPRAŞ aynı dönemde 22.8 milyon ton hampetrol işleyerek özellikle değerli beyaz ürün üretiminde %9.8 artışa ulaşmıştır.

TÜPRAŞ 2001 yılında satışlarını, geçen yıla göre %2 artışla 24.3 milyon tondan 24.8 milyon ton'a yükselterek cirosunu da %73 artışla 11 katrilyon TL'na ulaştırmayı başarmıştır. Sağlanan bu nakit girişinden, geçen yıl sağladığı ve 2.7 katrilyon TL mertebesindeki vergi ve fon aktarımlarını bu yıl 5.5 katrilyon TL'na yükseltmiştir. Diğer taraftan ekonomik krizin ağır şartları tüm yıl boyunca hissedilmiş olmasına rağmen, TÜPRAŞ yatırımlarını sürdürmeye devam etmiş ve 206 trilyon TL tutarında fiziki yatırım harcaması gerçekleştirmiştir.

TÜPRAŞ 2001 yılında, 2000 yılına göre %160 artışla 6,352.4 trilyon TL net satış hasılatı sağlamıştır. Bu hasılattan 5,980.9 trilyon TL satışların maliyeti ve 134.5 trilyon TL pazarlama, satış ve dağıtım giderleri ve genel yönetim giderlerinden oluşan faaliyet giderlerinin indirilmesinden sonra 237.0 trilyon TL işletme faaliyeti karı kaydedilmiştir.

İşletme faaliyet karına, 376.2 trilyon TL diğer faaliyetlerden oluşan ve olağandışı gelirlerin ilavesi ile oluşan tutardan 286.8 trilyon TL diğer faaliyetlerden oluşan ve olağandışı giderlerin ve 42.8 trilyon TL finansman giderlerinin düşürülmesi sonunda 2001 yılı vergi öncesi dönem karı 283.5 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir. Dönem karının vergi ve yasal yükümlülükleri 94.9 trilyon TL düşüldükten sonra net dönem karı 188.6 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Denetim Raporu ve Mali Tablolar

TÜPRAŞ
Denetim Raporu
2001

İçindekiler

- 44- Bilanço
- 46- Gelir Tablosu
- 47- Fon Akım Tablosu
- 48- Nakit Akım Tablosu
- 49- Bilanço Dipnotları
- 59- Gelir Tablosu Dipnotları

**TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ ANONİM ŞİRKETİ'nin
1 OCAK 2001 - 31 ARALIK 2001 DÖNEMİNE AİT
BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU**

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Şirket")'nin 31 Aralık 2001 tarihi itibarıyla düzenlenmiş bilançosunu ve bu tarihte sona eren hesap dönemine ait gelir tablosunu incelemiş bulunuyoruz. İncelememiz genel kabul görmüş denetleme ilke, esas ve standartlarına uygun olarak yapılmış ve dolayısıyla hesap ve işlemler ile ilgili olarak muhasebe kayıtlarının kontrolü ile gerekli gördüğümüz diğer denetleme yöntem ve tekniklerini içermiştir.

Görüşümüze göre, sözkonusu mali tablolar Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin 31 Aralık 2001 tarihindeki gerçek mali durumunu ve bu tarihte sona eren hesap dönemine ait gerçek faaliyet sonucunu mevzuata ve bir önceki hesap dönemi ile tutarlı bir şekilde uygulanan Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayımlanan genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine (Bakınız Bilanço Dipnot 11) uygun olarak doğru bir biçimde yansıtmaktadır.

DRT DENETİM REVİZYON TASDİK
YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
Member Firm of DELOITTE TOUCHE TOHMATSU

Zeki Kurtçu
Sorumlu Ortak, Başdenetçi

İstanbul, 15 Mart 2002

BİLANÇO (MİLYON TL)

AKTİF HESAPLAR	31 Aralık 2001	31 Aralık 2000
DÖNEN VARLIKLAR	1,351,157,974	1,170,669,086
Hazır Değerler	344,441,772	163,270,267
Menkul Değerler		
Ticari Alacaklar	272,629,000	441,937,400
Diğer Alacaklar	83,283,550	29,748,841
Stoklar	556,087,794	463,813,011
Diğer Dönen Varlıklar	94,715,858	71,899,567
DURAN VARLIKLAR	834,312,877	448,613,280
Ticari Alacaklar	1,432	1,415
Diğer Alacaklar	1,481	102,631
Finansal Duran Varlıklar	2,106,850	1,483,350
Maddi Duran Varlıklar	831,647,710	446,612,238
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	301,739	199,123
Gelecek Yıllara ait Gider ve Gelir Tahakkukları		
Diğer Duran Varlıklar	253,665	214,523
AKTİF TOPLAMI	2,185,470,851	1,619,282,366

NOTLAR:

- Stoklarımız Ağırlıklı Ortalama Maliyet üzerinden değerlendirilmiştir.
- Yeniden Değerleme Oranı %53.2 olarak uygulanmıştır.
- Devam Etmekte Olan Yatırımlarımız 90 654 998 Milyon TL.dir.
- Maddi Duran Varlıklarımıza normal amortisman uygulanmıştır.
- Bu tablolar, Türk Muhasebe Standardına ve Sermaye Piyasası Kurulu prensiplerine göre hazırlanmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNELERİ A.Ş.
BİLANÇO (MİLYON TL)

TÜPRAŞ
Denetim Raporu
2001

45

PASİF HESAPLAR	31 Aralık 2001	31 Aralık 2000
KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	1,034,413,856	803,523,202
Finansal Borçlar	88,927,483	32,992,092
Ticari Borçlar	410,011,499	336,405,719
Diğer Borçlar	386,742,753	250,883,636
Alınan Avanslar	14,430,531	25,223,807
Ödenecek Vergiler ve Diğer Yükümlülükler		
Borç ve Gider Karşılıkları	134,301,590	158,017,948
Gelecek Aylara ait Gelirler ve Gider Tahakkukları		
Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar		
UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	419,242,431	191,418,255
Finansal Borçlar	297,336,524	154,592,936
Ticari Borçlar	-	-
Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	47,507,195	1,665,238
Alınan Avanslar	1,928	-
Borç ve Gider Karşılıkları	74,396,784	35,160,081
ÖZKAYNAKLAR	731,814,564	624,340,909
Sermaye	250,419,200	74,752,000
Sermaye Taahhütleri (-)	-	-
Emisyon Primi	171,969	171,969
Yeniden Değerleme Değer Artışı	230,049,500	268,952,252
Yedekler	62,540,637	37,482,504
Net Dönem Karı	188,633,258	242,982,184
Dönem Zararı	-	-
Geçmiş Yıllar Zararları (-)	-	-
PASİF TOPLAMI	2,185,470,851	1,619,282,366

NOTLAR:

- Yurt Dışı Proje Kredilerimiz 267 031 688 U.S.Dolarıdır.
- 2001 Yılı sonu itibarıyla Kayıtlı Sermayemiz 250 419 Milyar TL.dir.
- Kar Yedekleri İçinde 14 950 400 Milyon TL.
  1. Yasal Yedeklere, 47 264 590 milyon TL
  2. Yasal yedeklere, 325 647 Milyon TL olağanüstü yedeklere aittir.
- Özel Fonlar, Dahili Sigorta Risk Karşılığı'nı ifade etmektedir.

GELİR TABLOSU

(MİLYON TL)

GELİR GİDER DURUMU	31 Aralık 2001	31 Aralık 2000
Brüt Satışlar	10,999,181,525	6,357,353,828
Satışlardan İndirimleri (-)	4,646,824,124	2,382,025,418
Net Satışlar	6,352,357,401	3,975,328,410
Satışların Maliyeti (-)	5,980,857,144	3,590,628,959
Brüt Satış Karı veya Zararı	371,500,257	384,699,451
Faaliyet Giderleri (-)	134,546,721	64,768,882
ESAS FAALİYET KARI VEYA ZARARI	236,953,536	319,930,569
Diğer Faaliyetlerden Gelirler ve Karlar	356,197,635	141,190,694
Diğer Faaliyetlerden Giderler ve Zararlar (-)	264,165,843	47,656,186
Finansman Giderleri (-)	42,845,441	13,333,944
FAALİYET KARI (ZARARI)	286,139,887	400,131,133
Olağandışı Gelir ve Karlar	20,043,812	3,097,791
Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	22,678,642	20,653,454
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	283,505,057	382,575,470
Ödenecek Vergi ve Yükümlülükler (-)	94,871,799	139,593,286
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	188,633,258	242,982,184

NOTLAR:

- Brüt Satışların 10 535 911 576 Milyon TL.Yurt içi, 402 994 492 Milyon TL.Yurt Dışı, 59 996 330 Milyon TL. Hizmet Satışlarını, 279 127 Milyon TL.da Diğer Hasılatı ifade etmektedir.
- Satışların Maliyeti içindeki Satılan Malın Maliyeti 4 994 915 591 Milyon TL., Satılan Ticari Mallar Maliyeti 985 899 055 Milyon TL., Diğer Satış Maliyetleri de 42 498 Milyon TL'dir.

FON AKIM TABLOSU (MİLYON TL)

	31 Aralık 2001	31 Aralık 2000
A) KAYNAKLAR	1,248,274,836	704,358,149
Faaliyet Karından Sağlanan Kaynak	542,838,137	519,470,950
Olağüstü Kardan Sağlanan Kaynak	20,043,812	3,097,791
Dönen Varlıkların Tutarında Azalış	158,089,278	-
Duran Varlıkların Tutarında Azalış	101,150	-
Kısa Vadeli Borçlarda Artış	328,675,386	163,206,577
Uzun Vadeli Borçlarda Artış	198,527,073	18,582,831
Sermaye Artırımı (Nakit ve Diğer Varlık Karşılığı)	-	-
Emisyon Primi	-	-
B) KAYNAK KULLANIMLARI	1,248,274,836	704,358,149
Faaliyet Zararından Dolayı Kaynak Kullanımı	-	-
Olağüstü Zarardan Dolayı Kaynak Kullanımı	22,678,642	31,123,762
Ödenen Vergi ve Benzerleri	182,795,164	96,179,016
Ödenen Temettüleri	217,748,324	182,435,638
Dönen Varlıkların Tutarında Artış	373,028,076	313,725,947
Duran Varlıkların Tutarında Artış (Yeniden Değ. Hariç)	420,740,713	80,893,786
Kısa Vadeli Borçlarda Azalış	31,283,917	-

NAKİT AKIM TABLOSU (MİLYON TL)

	31 Aralık 2001	31 Aralık 2000
A - DÖNEM BAŞI NAKİT MEVCUDU	163,270,267	398,324,020
B - DÖNEM İÇİ NAKİT GİRİŞLERİ	7,340,385,955	4,021,301,837
1 - Satışlardan Elde Edilen Nakit	6,510,446,679	3,585,805,895
a) Net Satış Hasılatı	6,352,357,401	3,975,328,410
b) Alacaklardaki (Satışlardan Kaynaklanan) Azalış	158,089,278	-
c) Alacaklardaki (Satışlardan Kaynaklanan) Artış (-)	-	(389,522,515)
2 - Diğer Faaliyetlerden Gelirler ve Karlardan Dolayı Sağlanan Nakit	356,197,635	139,737,720
3 - Olağanüstü Gelir ve Karlardan Sağlanan Nakit	20,043,812	3,097,791
4 - Kısa Vadeli Borçlardaki Artış (Alımlarla İlgili Olmayan)	255,069,606	-
a) Menkul Kıymet İhraçlarından	-	-
b) Diğer Artışlar	255,069,606	-
5 - Uzun Vadeli Borçlardaki Artış (Alımlarla İlgili Olmayan)	198,527,073	55,269,933
a) Menkul Kıymet İhraçlarından	-	-
b) Diğer Artışlar	198,527,073	55,269,933
6 - Sermaye Artışından Sağlanan Nakit	-	-
7 - Hisse Senedi İhraç Primlerinden Sağlanan Nakit	-	-
8 - Diğer Nakit Girişleri	101,150	237,390,498
C - DÖNEM İÇİ NAKİT ÇIKIŞLARI	7,159,214,450	4,256,355,590
1 - Maliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışı	5,856,950,141	3,771,488,678
a) Satışların Maliyeti	5,980,857,144	3,590,628,959
b) Stoklardaki Artış	115,505,571	243,570,003
c) Borçlardaki (Alımlardan Kaynaklanan) Azalış	-	-
d) Borçlardaki (Alımlardan Kaynaklanan) Artış (-)	73,605,780	-
e) Amortisman ve Karşılıklar Gibi Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Giderler (-)	165,806,794	62,710,284
f) Stoklardaki Azalış (-)	-	-
2 - Faaliyet Giderlerinden Dolayı Nakit Çıkışı	77,147,683	40,339,311
a) Araştırma ve Geliştirme Giderleri	-	-
b) Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri	23,542,840	14,925,888
c) Genel Yönetim Giderleri	111,003,881	49,842,994
d) Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Giderler (-)	57,399,038	24,429,571
3 - Diğer Faaliyetlerden Gider ve Zararlardan Dolayı Nakit Çıkışı	230,673,425	10,750,249
a) Diğer Faaliyetlerle İlgili Gider ve Zararlar	267,391,560	47,656,186
b) Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Giderler (-)	(36,718,135)	(36,905,937)
4 - Finansman Giderlerinden Dolayı Nakit Çıkışı	42,845,441	11,962,349
5 - Olağanüstü Gider ve Zararlardan Dolayı Nakit Çıkışı	22,678,642	10,183,146
a) Olağanüstü Gider ve Zararlar	22,678,642	20,653,454
b) Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Giderler (-)	-	(10,470,308)
6 - Duran Varlık Yatırımları Nedeniyle Nakit Çıkışı	420,701,554	103,493,009
7 - Kısa Vadeli Borçların Anapara Ödemeleri (Alımlarla İlgili Olmayan)	-	-
a) Menkul Kıymetler Anapara Ödemeleri	-	-
b) Diğer Ödemeler	-	-
8 - Uzun Vadeli Borçların Anapara Ödemeleri (Alımlarla İlgili Olmayan)	-	28,989,104
a) Menkul Kıymetler Anapara Ödemeleri	-	-
b) Diğer Ödemeler	-	-
9 - Ödenen Vergi ve Benzerleri	182,795,164	96,179,016
10 - Ödenen Temettüleri	217,748,324	182,435,638
11 - Diğer Nakit Çıkışları	107,674,076	535,090
D - DÖNEM SONU NAKİT MEVCUDU	344,441,772	163,270,267
E - NAKİT ARTIŞ VEYA AZALIŞI	181,171,505	(235,053,753)

• Bu tablo, Türk Muhasebe Standardına ve Sermaye Piyasası Kurulu prensiplerine göre hazırlanmıştır.

1. İŞLETMENİN FİİLİ FAALİYET KONUSU

- Hampetrol tedarik ve rafine etmek ve gerektiğinde petrol ürünlerini ithal ve ihraç etmek ve bu maksatla yurt içinde ve dışında petrol rafinerileri kurmak ve işletmek.
- Petrokimya sanayii ve ilgili diğer sanayii alanında fabrikalar, tesisler kurmak ve işletmek,
- Petrokimyasal maddeler ve ilgili diğer maddelerin elde edilmesi için gerekli hammaddeler ve yardımcı maddeler, malzeme ve kimyasal maddeleri tedarik ederek işlemek veya bu maddeleri üretmek ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Üretim faaliyetinin her aşamasında elde edilecek ürünleri ambalajlamak ve bunun için ambalaj endüstrisi kurmak, atık, yan ve standart dışı maddeleri değerlendirmek ve/veya satmak, değerlendirme olanağı bulunmayan maddelerin yok edilmesi için gerekli tesisleri kurmak ve işletmek,
- Yasa ve yönetmelikler çerçevesinde, her türlü enerji ve enerji ile ilgili sanayi alanında santraller, tesisler kurmak ve işletmek. Bunun için gerekli her türlü ekipman, malzeme ve kimyevi tedarik ederek kullanmak ve bu maddelerin ticaretini yapmak.

2. SERMAYENİN %10 VE DAHA FAZLASINA SAHİP ORTAKLAR

Adı	31.12.2001		31.12.2000	
	Pay Oranı %	Pay Tutarı Milyon TL	Pay Oranı %	Pay Tutarı Milyon TL
T.C.Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	65.76	164,683,491	65.76	49,159,251
Diğer Ortaklar	34.24	85,735,709	34.24	25,592,749
Toplam	100.0	250,419,200	100.0	74,752,000

3. SERMAYEYİ TEMSİL EDEN HİSSE SENETLERİNE TANINAN İMTİYAZLAR

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait 1 adet C grubu imtiyazlı hisse senedi bulunmaktadır. Şirket ana sözleşmesinin gereği olarak Yönetim Kurulu'nda C grubu hissedarın göstereceği 1 üye bulundurmaya zorundadır. Aşağıdaki konularda Yönetim Kurulu kararı alınması C grubunu temsil eden üyenin olumlu oy kullanmasına bağlıdır:

- Şirket Ana Sözleşmesinde, Yönetim Kurulu toplantı ve karar nisabı ile "İmtiyazlı Hisse"ye ait hakları etkileyecek değişiklikler yapılması,
- Nama yazılı hisselerin devrinin pay defterine işlenmesi,
- Şirketin sahip olduğu rafinerilerden herhangi birinin kapatılması, satılması, herhangi bir tazyikat ile sınırlandırılması, yeni bir rafineriye ortak olunması ve rafineri kapasitesinin %10'dan fazla azaltılması,
- Şirket tarafından yeni bir şirket ve/veya ortaklıklar kurulması, kurulu bulunanlara ortak olunması ve/veya bunlarla birleşilmesi, şirketin bölünmesi, şirket satın alınması.

4. KAYITLI SERMAYE

Kayıtlı sermaye tavanı 500.000.000 Milyon TL'dir. (31.12.2000: 100.000.000 Milyon TL)

5. YIL İÇİNDE YAPILAN SERMAYE ARTTIRIMLARI VE KAYNAKLARI

28 Ağustos 2001 tarihinde yapılan tescil ile Şirket'in sermayesi, tamamı Yeniden Değerleme Değer Artış fonundan karşılanmak suretiyle (175,667,200 Milyon TL) 74,752,000 Milyon TL'dan 250,419,200 Milyon TL ye çıkarılmıştır.

6. YIL İÇİNDE İHRAÇ EDİLEN HİSSE SENEDİ DIŞINDAKİ MENKUL KIYMETLER

Yoktur.

7. YIL İÇİNDE İTFA EDİLEN BORÇLANMAYI TEMSİL EDEN MENKUL KIYMETLER

Yoktur.

8. CARİ DÖNEMDE DURAN VARLIK HAREKETLERİ

	31.12.2001 Milyon TL	31.12.2000 Milyon TL
a) Satın alınan, imal veya inşa edilen varlıkların maliyeti	421,009,097	103,298,960
b) Satılan veya hurdaya ayrılan maddi duran varlık maliyeti	307,544	826,628
c) Cari dönemde yeniden değerlendirme artışları	136,140,948	108,842,354
- Varlık Maliyetlerinde (+)	312,911,275	210,828,908
- Birikmiş Amortismanlarda (-)	(176,770,327)	(101,986,554)

BİLANÇO DİPNOTLARI (MİLYON TL)

31.12.2001

d) Yapılmakta olan yatırımların niteliği, toplam tutarı, başlangıç ve bitiş tarihi ve harcama esasına göre tamamlanma derecesi,

31.12.2001 PROJE ADI (Milyon TL)	YATIRIM BÖLGESİ	BAŞLAMA BİTİŞ TARİHLERİ	2001 YILI PROJE TUTARI	PROJE TOPLAM TUTARI	YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR	TAMAMLANMA DERECESİ %
İZOMERİZASYON ÜNİTESİ TESİSİ (*)	İzmit Raf.	1994-2002	50,121,000	55,810,000	80,987,966	145.11
YENİ REFOR.VE DİZEL KÜKÜRT GİDERME PROJESİ	İzmit Raf.	1998-2004	573,000	212,184,000	2,153,884	1.01
SAPANCA ESKİ POMPA İST. MODERNİZASYONU	İzmit Raf.	1999-2002	235,000	341,000	3,538	1.04
AMIN ÜNİTE FLANŞ DRAMI TESİSİ	İzmit Raf.	1999-2002	150,000	375,000	57,294	15.28
ÜNİTELERE KONDENSE GERİ KAZANIM SIS. TES.	İzmit Raf.	2001-2002	15,000	188,000	11,009	5.86
ENSTR. SİSTEMİ MODERNİZ.	İzmit Raf.	1998-2002	3,032,000	4,371,000	1,091,425	24.97
RAF.ATIKLARININ ÇEVREYE UYGUN HALE GET.	İzmit Raf.	2001-2002	5,000	5,000	4,987	99.74
ÜRÜN VE HP PAÇALLAMA SIS.TESİSİ	İzmit Raf.	1999-2002	50,000	282,000	7,794	2.76
DEPREM SONRASI İYİLEŞTİRME ÇALIŞMALARI	İzmit Raf.	1999-2002	8,850,000	9,915,000	664,161	6.70
BİLGİSAR DONANIM VE YAZILIM TEMİNİ	İzmit Raf.	2001-2002	240,000	240,000	9,687	4.04
İDAME TAMAMLAMA VE MODERN.	İzmit Raf.	2001-2002	711,000	711,000	23,383	3.29
YATIRIM STOKLARI (**)	İzmit Raf.				294,824	
İZMİT RAFİNERİSİ TOPLAMI			63,982,000	284,422,000	85,309,952	29.99
DİZEL KÜKÜRT GİDERME	İzmit Raf.	1997-2003	504,000	87,878,000	915,484	1.04
ÜRÜN HAZIRLAMA VE SATIŞ SİSTEMİ MOD.	İzmit Raf.	1999-2002	43,000	4,206,000	55,046	1.31
BENZİN SPESİFİKASYONLARINI İYİLEŞTİRME	İzmit Raf.	2001-2004	24,000	24,551,000	24,000	0.10
ENST. VE ELEKTR. SIS. MOD.PROJESİ	İzmit Raf.	1997-2002	800,000	5,890,000	1,993,599	33.85
İZMİR RAFİNERİSİ TOPLAMI			1,371,000	122,525,000	2,988,129	2.44
HP VE VAKUM ÜNİTESİ SOĞUTMA DARBOĞAZ. GİD.	K.Kale Raf.	1999-2002	790,000	4,431,000	536,793	12.11
DİZEL KÜKÜRT GİD. VE LPG TATLILAŞ. ÜNİT.	K.Kale Raf.	1998-2004	1,242,000	140,409,000	1,401,839	1.00
İDAME TAMAMLAMA VE MODERN.	K.Kale Raf.	2001-2002	1,134,000	1,134,000	415,122	36.61
KIRIKKALE RAFİNERİSİ TOPLAMI			3,166,000	145,974,000	2,353,754	1.61
BACA GAZLARI EMİSYON ETÜDÜ	Batman Raf.	2001-2002	5,000	5,000	1,293	25.86
İDAME TAMAMLAMA VE MODERN.	Batman Raf.	2001-2002	5,000	5,000	1,870	37.40
BATMAN RAFİNERİSİ TOPLAMI			10,000	10,000	3,163	31.63
TÜPRAŞ TOPLAMI			68,529,000	552,931,000	90,654,998	16.39

(*) 31 Aralık 2001 tarihi itibarıyla Izmit Rafinerisi Izomerizasyon Projesi ile ilgili aktifleştirilen kur farklarından dolayı yatırım tutarları proje tutarlarını aşmaktadır.

(**) Yatırım projeleri için alınan ve sarf edilecek olan malzeme tutarı.

31.12.2001 PROJE ADI (Milyon TL)	YATIRIM BÖLGESİ	BAŞLAMA BİTİŞ TARİHLERİ	2001 YILI PROJE TUTARI	PROJE TOPLAM TUTARI	YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR	TAMAMLANMA DERECESİ %
İDAME TAMAMLAMA VE MODERNİZASYON	Merkez	2000-2001	266,935	266,935	1,109	0.42
GENEL MÜDÜRLÜK TOPLAMI			266,935	266,935	1,109	0.42
İZOMERİZASYON ÜNİTESİ TESİSİ	İzmit Raf.	1994-2002	10,819,218	40,508,417	15,784,122	38.97
RAFİNERİ KAZANININ YENİLENMESİ	İzmit Raf.	1994-2001	260,000	3,657,288	191,807	5.24
YENİ REFOR.VE DİZEL KÜKÜRT GİDERME PROJESİ	İzmit Raf.	1998-2004	1,750,000	162,120,885	1,567,497	0.97
PROPAN DEPOLAMA VE SATIŞ SIS.TES. (ETÜD)	İzmit Raf.	2000-2001	4,000	4,000	3,919	97.98
CATALYTIC CRACKING ÜNİTESİ TESİS (ETÜD)	İzmit Raf.	2000-2001	27,000	27,000	26,652	98.71
HAMPETROL VE ÜRÜN TANKLARI TESİSİ	İzmit Raf.	1997-2001	1,200,000	2,376,323	1,119,653	47.12
ENSTRÜMAN SİTEMLERİ MODERNİZ.	İzmit Raf.	1998-2002	840,221	5,261,403	41,000	0.78
RAFİNERİ ACİL GÜÇ SIS. MODERNİZ.	İzmit Raf.	1998-2001	225,000	392,272	1,243	0.32
36F-101/104 FIRINLARI ETÜDÜ	İzmit Raf.	2000-2001	13,000	13,000	12,803	98.48
ÇEVRE KONTROL VE BARIYER BOTU ALIMI	İzmit Raf.	1998-2001	200,000	342,500	129,675	37.86
DEPREM SONRASI İYİLEŞTİRME ÇALIŞMALARI	İzmit Raf.	1999-2001	1,751,661	6,824,192	88,063	1.29
İDAME TAMAMLAMA VE MODERN.	İzmit Raf.	2000-2001	964,892	964,892	38,656	4.01
YATIRIM STOKLARI (*)	İzmit Raf.				434,883	
İZMİT RAFİNERİSİ TOPLAMI			18,054,992	222,492,172	19,439,973	8.74
C.C.R. VE İZOMERİZASYON ÜN.TESİSİ	İzmit Raf.	1994-2001	63,129,195	120,874,043	81,989,370	67.83
YENİ BUHAR KAZANI TESİSİ	İzmit Raf.	1996-2001	2,676,000	2,863,896	1,867,116	65.19
DİZEL KÜKÜRT GİDERME	İzmit Raf.	1997-2003	1,000	67,249,383	394,661	0.59
ÜRÜN HAZIRLAMA VE SATIŞ SİSTEMİ MOD.	İzmit Raf.	1999-2002	356,000	727,552	12,681	1.74
ENST. VE ELEKTR. SIS. MOD.PROJESİ	İzmit Raf.	1997-2002	843,200	10,302,257	368,185	3.57
25 MW ELEKT. ÜRETİMİ VE YENİ DAĞ.SIS. (ETÜD)	İzmit Raf.	2000-2001	5,000	5,000	5,000	100.00
İDAME TAMAMLAMA VE MODERN.	İzmit Raf.	2000-2001	949,953	949,953	18,223	1.92
İZMİR RAFİNERİSİ TOPLAMI			67,960,348	202,972,084	84,655,236	41.71
1503 REFORMER FIRINININ YENİLENMESİ	K.Kale Raf.	1999-2001	281,567	548,688	197,921	36.07
HP VE VAKUM ÜNİTESİ SOĞUTMA DARBOĞAZ. GİD.	K.Kale Raf.	1999-2002	50,000	3,293,539	16,305	0.50
LPG SLOP TANKI TESİSİ	K.Kale Raf.	1999-2002	100	728,265	101	0.01
E-1854 SOĞUTUCUNUN BÜYÜTÜLMESİ	K.Kale Raf.	1999-2001	50	410,961	60	0.01
REFORMER ÜNİTESİNİN MODERNİZASYONU(ETÜD)	K.Kale Raf.	1999-2001	10,000	10,000	5,053	50.53
EC-1355/1356 SOĞUT. YEDEKLENMESİ	K.Kale Raf.	1999-2001	50	362,786	57	0.02
DİZEL KÜKÜRT GİD. VE LPG TATLILAŞ. ÜNİT.	K.Kale Raf.	1998-2004	971,350	54,954,313	703,618	1.28
FUEL OİL DEĞERLENDİRME (ETÜD)	K.Kale Raf.	1998-2001	8,200	8,200	8,072	98.44
TANK ÖLÇÜMLEME SİST. MODERNİZAS. (ETÜD)	K.Kale Raf.	1998-2001	0	1,640	2,003	122.13
F54/57 KARA DOLUM SATIŞ SİSTEMİ TESİSİ (ETÜD)	K.Kale Raf.	1998-2001	0	1,640	1,673	102.01
İDAME TAMAMLAMA VE MODERN.	K.Kale Raf.	2000-2001	1,153,056	1,153,056	916,017	79.44
KIRIKKALE RAFİNERİSİ TOPLAMI			2,474,373	61,473,088	1,850,880	3.01
TÜPRAŞ TOPLAMI			88,756,648	487,204,279	105,947,198	21.75

* Yatırım projeleri için alınan ve sarf edilecek olan malzeme tutarı.

BİLANÇO DİPNOTLARI (MİLYON TL)

31.12.2001

9. CARİ VE GELECEK DÖNEMLERDE YARARLANILACAK YATIRIM İNDİRİMİ

Cari dönemde yararlanılan yatırım indirimi toplam tutarı 155,195,098 Milyon TL'dir, gelecek dönemlerde yararlanılacak yatırım indirimi bulunmamaktadır. (31.12.2000: 85,604,595 Milyon TL)

10. İŞLETMENİN ORTAKLAR, İŞTİRAKLER VE BAĞLI ORTAKLIKLARLA OLAN ALACAK-BORÇ İLİŞKİSİ

31.12.2001

	ALACAKLAR		BORÇLAR	
	Ticari Milyon TL	Ticari olmayan Milyon TL	Ticari Milyon TL	Ticari olmayan Milyon TL
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	-	73,089,175	-	-
DİTAŞ	-	-	1,066,586	-
Toplam	-	73,089,175	1,066,586	-

31.12.2000

	ALACAKLAR		BORÇLAR	
	Ticari Milyon TL	Ticari olmayan Milyon TL	Ticari Milyon TL	Ticari olmayan Milyon TL
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	-	-	-	-
DİTAŞ	-	10,439	2,907,194	-
Toplam	-	10,439	2,907,194	-

11. UYGULANAN MUHASEBE İLKELERİ VE DEĞERLEME YÖNTEMLERİ**a) Uygulanan Muhasebe İlkeleri**

Sermaye Piyasası Kurulu Seri XII/1 tebliği ve bu tebliğe değişiklik ve eklemeler yapan tebliğleriyle Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi ortaklıklar tarafından düzenlenecek mali tablolar ve raporların hazırlanıp sunulmasına ilişkin ilke ve kuralları (bundan sonra "Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayımlanan genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri" olarak anılacaktır) belirlemiştir.

b) Stoklar

Stokların değerlemesinde elde etme maliyeti ve net gerçekleştirilebilir değerin düşük olanı esas alınmaktadır. Maliyet ilk madde, malzeme ve diğer stoklar için hareketli ağırlıklı ortalama maliyet yöntemi kullanılarak belirlenmektedir.

c) Alacak ve Borçları Değerleme

Ticari alacak ve borçlar kayıtlı değerleri ile hesaplarda gösterilmekte olup, vadeli çek ve senetler ile 3 aydan daha uzun senetsiz alacak ve borçlar reeskont işlemine tabi tutulmuştur. Reeskont işleminde Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın reeskont oranı uygulanmıştır.

d) Maddi Duran Varlıklar

Şirket, Maliye Bakanlığı'nın saptadığı yeniden değerlendirme katsayıları çerçevesinde bina (arazi hariç), yeraltı ve yerüstü düzenleri, makina tesis ve cihazları, taşıt araç ve gereçleri, döşeme ve demirbaşları değerlemektedir. Yeniden değerlendirme artışı öz sermayeye ilave edilmektedir.

Maddi duran varlıklar, yeniden değerlendirilmiş tutarları üzerinden normal amortisman metoduna göre vergi mevzuatı çerçevesinde aşağıdaki nisbetlerde amortisman tabi tutulmaktadır.

	%
Yerüstü ve Yeraltı Düzenleri	2-10
Binalar	2-10
Tesis Makina ve Cihazlar	2-20
Taşıt Araç Gereçleri	2-15
Döşeme ve Demirbaşlar	2-20

Maddi duran varlıkların inşaatı, makina ve cihazların satın alınmasında kullanılan kredilerle ilgili faizler ve kur farkları bu varlıklar kullanıma hazır hale gelinceye kadar aktifleştirilmektedir.

Bu krediler ile ilgili kur farkları takip eden yıllarda belirlenmiş sabit kıymetlerin üzerine aktifleştirilmeye devam edilmektedir.

Şirket; cari yılda İzmir, İzmit ve Kırıkkale Rafinerilerine ait "Hydrocracker Ünitelerinin" finansmanında kullanılan yabancı para kredilerinin kur farklarını (31.12.2001 tarihi itibarıyla 99,485,458 Milyon TL) sabit kıymetlere ilave etmiştir. (31.12.2000: 16,500,678 Milyon TL' dir.)

e) Gelir ve Giderler

Gelir ve gider kalemlerinin belirlenmesinde tahakkuk esası uygulanmaktadır. Buna bağlı olarak gelir, hizmet bitirildiği veya mal teslim edildiği anda hesaba alınmaktadır.

Satış hasılatı brüt olarak gelir hesaplarına intikal ettirilmekte olup, satış fiyatının içerisinde yeralan Akaryakıt Tüketim Vergisi ile Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonu tutarları gelir tablosunda diğer indirimler hesaplarında gösterilmiştir.

f) Yabancı Para Cinsinden Varlık ve Borçlar

Bilançoda yer alan yabancı paraya bağlı varlıklar T.C. Merkez Bankası yıl sonu döviz alış kuru ile, yabancı para borçlar ise T.C. Merkez Bankası yıl sonu döviz satış kuru ile değerlendirilerek kayda alınmaktadır. Yıl içinde gerçekleşen yabancı paraya bağlı işlemler, işlem tarihindeki kurlar kullanılarak Türk Lirasına çevrilmektedir. Bu işlemlerden doğan kur farkı gelir ve giderleri gelir tablosuna dahil edilmektedir.

g) Kıdem Tazminatı

Düzenlenen mali tablolarda, İş Kanunu'na göre kıdem tazminatına hak kazanmış personele ileride ödenmesi muhtemel borç yükü hesaplanmış ve gerekli karşılık Sermaye Piyasası Kurulu'nun düzenlemesi doğrultusunda ayrılmıştır.

h) Kurumlar Vergisi

Şirket kurumlar vergisi ve gelir vergisi stopajına tabidir.

Kurumlar vergisi oranı vergiye tabi kurum geliri üzerinden %30 ve vergiler üzerinden fon payı oranı %10 olarak belirlenmiştir. Vergiye tabi kurum kazancı, birçok karşılıklar gibi kanunen kabul edilmeyen giderlerin eklenmesi ve alınan temettüler gibi vergiye tabi olmayan gelirler ile yatırım indirimlerinin düşülmesi yoluyla bulunmaktadır.

Kurumlar vergisine ek olarak, dağıtılması durumunda temettü üzerinden gelir vergisi stopajı öngörülmektedir. Sonuç olarak, karın dağıtılmaması durumunda toplam vergi oranı %33 olacak, dağıtılması durumunda ise ilave olarak gelir vergisi stopajı yükümlülüğü de doğacaktır. Gelir vergisi stopajı halka açık şirketlerde %5 diğer şirketlerde ise %15 olarak ilan edilmiştir. Yatırım indirimi dahil kurumlar vergisinde müstesna kazanç stopajı %18'dir.

12. BİLANÇO TARİHİNDEN SONRA ORTAYA ÇIKAN HUSUSLAR

31 Aralık 2001 tarihi itibarıyla 978,020,000 TL olan kıdem tazminatı tavanı, 1 Ocak 2002 tarihi itibarıyla 1,076,400,000 TL'ye yükseltilmiştir.

13. ŞARTA BAĞLI OLAYLAR**Yatırım İndirimi Stopajı**

Danıştay 4.Dairesi 03.05.2000 tarih ve E:1999/5648, K.2000/1914 sayılı kararı ile 99/13230 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın (Resmi gazete:25.08.1999;23797) yatırım indiriminden %15 oranında stopaj yapılmasını öngören bölümünü iptal etmiştir.

Şirket, yukarıdaki açıklanan nedenle 1999 yılına ait yatırım indirimi tutarı üzerinden hesaplanan 5,386,795 Milyon TL tutarındaki vergi ve fon payı için T.C. Kocaeli 2. Vergi Mahkemesi'nde dava açmıştır. T.C. Kocaeli Vergi Mahkemesi, 26.10.2000 tarihinde sonuçlanan bu davada dava konusu gelir (stopaj) ve fon payı tahakkukunun terkinine, ödenen vergi ve fon payının iadesine oybirliği ile karar vermiştir.

Ancak, 1 Aralık 2000 tarihinde Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurul'unda yapılan dava duruşmasında Genel Kurul, Maliye Bakanlığı'nın yatırım indiriminden stopaj yapılacağı yönündeki düzenlemesini haklı bularak Danıştay 4. Dairesinin söz konusu kararının kaldırılmasına karar vermiştir. Bu konuda belirsizlik halen devam etmektedir. Bu çerçevede, şirketlerin 1999 yılı kurumlar vergisi matrahlarından indirilen yatırım indirimi tutarları üzerinden hesaplanan ve ilgili dönem mali tablolarına gider olarak yansıtılan vergi ve fonlarla ilgili olarak, vergi dairelerince şirketlere nakden veya mahsuben iade edilen vergi ve fon tutarlarının, kesin yargı kararına bağlı olarak ileride ödenebilecek bir vergi niteliği taşıması nedeniyle, tahakkuk ettiği tarih itibarıyla 'Kısa Vadeli Diğer Alacaklar' hesabı ile 'Diğer Borç ve Gider Karşılıkları' hesabında muhasebeleştirilmiştir. Dava sonucunun Şirket lehine uyarlanması halinde Şirket'in özkaynakları olumlu yönde etkilenecektir.

Davalar:

31 Aralık 2001 tarihinde sona eren dönem itibarıyla şirketin lehine açılmış 11,651,692 Milyon TL. (31.12.2000: 10,972,650 Milyon TL) tutarında 389 adet, aleyhine açılmış 1,332,645 Milyon TL. tutarında (31.12.2000: 1,439,852 Milyon TL) 619 adet hukuk, iş, icra, vergi, idari ve ceza davası bulunmaktadır. Şirket aleyhine açılan davalar için 2001 yılı mali tablolarında karşılık ayrılmış ve bilançoda Diğer Borç ve Gider Karşılıkları hesabında gösterilmiştir.

Çevre Kirliliği:

Şirketin çevre kirliliği ile ilgili danışman firmasının 2001 yılı Kasım ayı içerisinde yaptığı incelemeler sonucunda petrol atıklarının temizlenmesi ile ilgili olarak tahmin ettiği çevre kirliliği yükümlülüğü tutarı yaklaşık 25,053,553 Milyon TL'dir (17,320,000 ABD Doları) ve bu tutar ilişikteki finansal tablolarda Diğer Borç ve Gider Karşılıkları hesabında karşılık olarak ayrılmıştır.

Ayrıca şarta bağlı olay olmamakla birlikte, şirketin gelecekteki çevre standartlarının değişmesine bağlı olarak (Avrupa Topluluğu'nun belirlediği standartlara uygunluk sağlamak gibi) yatırım yapmak zorunda kalabileceği tutar yaklaşık olarak 101,470,000 ABD Doları olarak tahmin edilmektedir.

14. MUHASEBE TAHMİNLERİNDE ORTAYA ÇIKAN DEĞİŞİKLİKLER

Yoktur.

15. AKTİF DEĞERLER ÜZERİNDEKİ İPOTEK VEYA TEMİNAT TUTARI

Aktif değerler üzerinde ipotek ve teminat yoktur.

16. AKTİF DEĞERLER ÜZERİNDEKİ SİGORTA TUTARLARI

Aktif değerler üzerindeki toplam sigorta tutarı 6,184,306,824 Milyon TL'dir.
(31.12.2000: 2,128,545,035 Milyon TL)

17. ALINAN İPOTEK VE TEMİNATLAR

Alacaklar için alınmış teminat mektupları ile diğer teminatların toplam tutarı 219,633,307 Milyon TL'dir.
(31.12.2000: 159,837,313 Milyon TL).

18. PASİFTE YER ALMAYAN TAAHHÜTLER

Şirketimizin T.C. Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, Gümrük Müdürlükleri, Delta Naft A.Ş., İpragaz, Aygaz ve Milangaz'a vermiş olduğu teminat mektuplarının toplam tutarı 145,223,450 Milyon TL'dir. (31.12.2000: 69,149,504 Milyon TL)

19. BANKALARDAKİ BLOKE MEVDUAT TUTARLARI

Bankalarda bulunan mevduat üzerindeki blokaj tutarı 562,523 ABD Doları karşılığı 809,790 Milyon TL'dir. (31.12.2000: 1,129,409 ABD Doları karşılığı 758,697 Milyon TL).

Ayrıca ithal edilecek malzemelerin mal bedeli karşılığı olarak kullanılmak üzere 7,365,730 ABD Doları karşılığı 10,603,462 Milyon TL bankalarda akreditif bedeli olarak tutulmaktadır. (31.12.2000: 12,536,358 ABD Doları karşılığı 8,421,486 Milyon TL'dir). Bu tutar bilançoda " Verilen Sipariş Avansları " hesabında muhasebeleştirilmiştir.

20. KAYITLI DEĞERİ BORSA RAYİCİ ALTINDA OLAN MENKUL KIYMETLER

Yoktur.

21. ORTAKLAR, İŞTİRAKLER VE BAĞLI ORTAKLIKLAR TARAFINDAN ÇIKARILAN MENKUL KIYMETLER:

Yoktur.

22. MALİ TABLOLARDAKİ "DİĞER" İBARESİNİ TAŞIYAN HESAP KALEMLERİ

Mali tablolardaki "Diğer" ibaresini taşıyan hesap kalemlerinden dahil olduğu grubun toplam tutarının %20'sini veya bilanço aktif toplamının %5'ini aşan kalemler:

	31.12.2001 Milyon TL	31.12.2000 Milyon TL
Diğer Kısa Vadeli Ticari Alacaklar		
Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nden Sübvansiyon Alacağı	4,503,148	151,829,668
Muhtelif Alacaklar	269,045	194,295
TOPLAM	4,772,193	152,023,963
Kısa Vadeli Diğer Alacaklar		
Sigorta Hasar Tazminatı Alacakları	69,521	19,804,318
Terkin Edilen Yatırım İndirimi Stopajı ve Fon Payı	5,386,795	5,386,795
Personelden Alacaklar	4,270,880	4,422,732
Ticari Olmayan Şüpheli Alacaklar	4,305,345	3,672,152
Resmi Daireler ile Gerçek ve Tüzel Kişilerden Alacaklar	467,179	124,557
TOPLAM	14,499,720	33,410,554

BİLANÇO DİPNOTLARI (MİLYON TL)

31.12.2001

	31.12.2001 Milyon TL	31.12.2000 Milyon TL
Diğer Dönen Varlıklar		
Peşin Ödenen Vergiler	89,410,236	67,908,905
Gelir Tahakkukları	-	2,993,286
Gelecek Aylara Ait Giderler	5,279,507	972,772
İş Avansları	-	-
Personele Verilen Avanslar	-	-
Diğer Dönen Varlıklar	26,115	24,604
TOPLAM	94,715,858	71,899,567
Uzun Vadeli Diğer Alacaklar		
Personelden Alacaklar	1,481	102,631
TOPLAM	1,481	102,631
Diğer Duran Varlıklar		
Gelecek Yıllara Ait Giderler	253,665	214,523
Kısa Vadeli Diğer Borçlar		
Petkim	39,694,010	-
Personele Borçlar	7,171,232	59,326
İhraç Kaydıyla Satış Ertelemesi	4,385,649	107,758
Diğer Çeşitli Borçlar (Gerçek ve Tüzel Kişilere)	47,948	46,750
Ödenecek Diğer Yükümlülükler	-	11,826
TOPLAM	51,298,839	225,660
Kısa Vadeli Diğer Ticari Borçlar		
Yapılmakta Olan Yatırımlarla İlgili Müteahhitlik Borçları	20,746,244	4,668,370
Resmi Daireler (Vergi Daireleri, Belediyeler)	35,069	162,303
Kitler (Telekom, Posta İşl. Md., vs.)	1,083,259	-
Güneş Sigorta	177,311	54,927
İştirakler (DİTAŞ)	477,696	273,220
Gerçek ve Tüzel Kişiler (Muhtelif firmalar)	4,525,301	2,023,123
TOPLAM	27,044,880	7,181,943
Diğer Borç ve Gider Karşılıkları		
Şirket Aleyhine Açılan Davalar için Ayrılan Karşılık	1,332,645	1,439,852
AFİF Hesabına İtirazi Kayıtlı Ödenen Tutar İçin Hesaplanan Gecikme Faizi Karşılığı	5,368,991	5,368,991
Çevre Kirliliği ile İlgili Yükümlülükler için Ayrılan Karşılık	25,053,553	4,050,024
Terkin Edilen Yatırım İndirimi Stopajı ve Fon Payı Karşılığı	5,386,795	-
Kocaeli Belediyesine Olan Dava Aşamasındaki Atık Su Vergi Borcu İçin Ayrılan Karşılık Tutarı	2,287,807	2,179,000
TOPLAM	39,429,791	13,037,867
Uzun Vadeli Diğer Borçlar		
PETKİM	28,930,200	-
LPG Boru Hattı İçin Gaz Şirketlerinden Alınan Tesise Katılım Payı	1,178,047	1,665,238
Deprem Hasarı İçin Sigortadan Tahsil Edilen Tutar	18,652,052	-
TOPLAM	48,760,299	1,665,238
Uzun Vadeli Diğer Borç ve Gider Karşılıkları		
Kıdeme Teşvik Karşılığı	1,038,409	-
Diğer Borç ve Gider Karşılıkları (Sigorta)	693,059	-
TOPLAM	1,731,468	-
Diğer İndirimler		
Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonu	148,554,559	69,537,789
Akaryakıt Tüketim Vergisi	4,493,379,936	2,310,877,959
TOPLAM	4,641,934,495	2,380,415,748

BİLANÇO DİPNOTLARI (MİLYON TL)

31.12.2001

	31.12.2001 Milyon TL	31.12.2000 Milyon TL
Faaliyetlerle İlgili Diğer Gelirler ve Karlar		
Kambiyo Karı	156,458,425	30,426,755
Reeskont Faiz Geliri	35,450,305	2,798,967
1999 Sonu Ayrılan Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı İptali	-	835,516
Diğer Gelirler ve Karlar	454,376	364,519
TOPLAM	192,363,106	34,425,757
Diğer Faaliyetlerden Giderler ve Zararlar		
Karşılık gideri	1,312,718	2,497,896
Reeskont Faiz Gideri	10,758,310	33,614,234
Kambiyo Zararı	227,443,890	10,749,356
Çevre Kirliliği Yükümlülüğü Karşılık Giderleri	24,648,267	793,806
Komisyon Gideri	2,658	894
TOPLAM	264,165,843	47,656,186
Diğer Olağanüstü Gelirler ve Karlar		
M.E.B. Çıraklık ve Mesleki Eğitim Teşvik Primi Olarak Tahsil Edilen Tutar	463,612	-
Hurda Malzeme Satış Karı	140,851	236,514
Tazminat ve Ceza Gelirleri	1,417,112	1,642,052
Gaz Şirketlerinden Tahsil Edilen Boru Hattı Katkı Payı	558,286	532,714
Hasar Talep Fazlası	8,515,938	-
Diğer Olağanüstü Gelirler ve Karlar	728,797	424,941
TOPLAM	11,824,596	2,836,221
Diğer Olağanüstü Giderler ve Zararlar		
Tazminat ve Ceza Gideri	1,196,343	-
Diğer Yardım ve Bağışlar	5,317,555	4,665,464
Hurdaya Ayrılan Duran Varlıkların Son Bedelleri İle Birikmiş Amortismanları Arasındaki Fark Tutarı	21,588	462,472
İthal Kargo Sürastarya Gideri	-	77,240
Akaryakıt Tüketim Vergisi 1-15 Aralık 2000 Tarihleri Arası Tecil Gecikme Faizi	522,129	477,388
Müteahhit Personeli Tarafından Toplu İş Sözleşmesinden Yararlanmak Talebi İle Açılmış Ve Kazanılmış Davalar Gereği Ödenen Tutar	3,179,964	-
Diğer Olağanüstü Gider ve Zararlar	115,639	53,070
TOPLAM	10,353,218	5,735,634

23. DİĞER ALACAKLAR İLE DİĞER KISA VE UZUN VADELİ BORÇLAR İÇERİSİNDE YER ALAN PERSONELDEN ALACAKLAR/BORÇLAR

	31.12.2001 Milyon TL	31.12.2000 Milyon TL
Personelden Alacaklar	4,270,880	4,525,363
Personele Borçlar	7,171,232	59,326

24. ORTAKLAR, İŞTİRAKLER VE BAĞLI ORTAKLIKLARA İLİŞKİN ŞÜPHELİ ALACAKLAR

Yoktur.

25. VADESİ GELMİŞ VE VADESİ GELMEMİŞ ALACAKLARA İLİŞKİN ŞÜPHELİ ALACAKLAR

31 Aralık 2001 tarihi itibarıyla düzenlenen mali tablolarda, vadesi gelmiş ve vadesi gelmemiş alacaklara ilişkin 5,042,837 Milyon TL şüpheli alacak karşılığı ayrılmıştır. (31.12.2000: 7,966,916 Milyon TL).

2000 yılındaki bu karşılık, 1994 yılı başlarında Türkiye'de mali piyasalarda yaşanan kriz sonucu, Şirketin faaliyetleri durdurulan iki bankadaki alacağına ilişkin olarak ayrılan toplam 3,942,705 Milyon TL tutarı da içermektedir. İstanbul Asliye 6. Ticaret Mahkemesi, 2001/95 sayılı kararı ile bu davanın kısmen kabulüne ve 5,458 Milyon TL lık alacakların iflas masasına kayıt ve kabulüne, fazlaya ilişkin davanın reddine karar vermiştir.

BİLANÇO DİPNOTLARI (MİLYON TL)

31.12.2001

26. İŞLETME İLE DOLAYLI SERMAYE İLİŞKİSİNE SAHİP İŞTİRAK VE BAĞLI ORTAKLIKLAR**31.12.2001**

İştirak adı	DİTAŞ
İştirak oranı	%29
İştirak tutarı (Milyon TL)	2,106,850
Dönem karı/(zararı) (Milyon TL)	4,202,048
Net dönem karı/(zararı) (Milyon TL)	3,790,318
Ait olduğu dönem	31.12.2001
Kurul standartlarına göre hazırlanıp hazırlanmadığı	Hayır
Bağımsız denetime tabi tutulup tutulmadığı	Hayır
Bağımsız denetim raporunun hangi türde düzenlendiği (Olumlu,Olumsuz veya Şartlı)	-

31.12.2000

İştirak adı	DİTAŞ
İştirak oranı	%29
İştirak tutarı (Milyon TL)	1,483,350
Dönem karı/(zararı) (Milyon TL)	2,293,009
Net dönem karı/(zararı) (Milyon TL)	1,741,098
Ait olduğu dönem	31.12.2000
Kurul standartlarına göre hazırlanıp hazırlanmadığı	Hayır
Bağımsız denetime tabi tutulup tutulmadığı	Hayır
Bağımsız denetim raporunun hangi türde düzenlendiği (Olumlu,Olumsuz veya Şartlı)	-

Şirket'in iştiraki halka açık şirket statüsünde olmadığından Sermaye Piyasası Kurulu standartları gereği yapılması gereken bağımsız dış denetim zorunluluğuna tabi değildir.

27.İŞTİRAKLER VE BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ELDE EDİLEN BEDELSİZ HİSSELER

Şirket, iştiraki olan Ditaş'ın geçmiş dönem karını sermayeye ilave etmesi sonucu 623,500 Milyon TL tutarında 623,500,000 adet bedelsiz hisse senedi elde etmiştir.

28.TAŞINMAZLAR ÜZERİNDEKİ AYNİ HAKLAR

Yoktur.

29.YENİDEN DEĞERLEME DEĞER ARTIŞLARI

Yıl	Yeniden Değerleme
31 Aralık 1998	39,959,836
31 Aralık 1999	76,786,692
31 Aralık 2000	108,842,354
31 Aralık 2001	136,140,948

BİLANÇO DİPNOTLARI (MİLYON TL)

31.12.2001

30.YABANCI PARALAR VE YABANCI PARALARLA TEMSİL EDİLEN ALACAK VE BORÇLAR**31.12.2001 tarihi itibarıyla:**

	Yabancı Para Cinsinden Tutar	31.12.2001 Kur	Tutar Milyon TL
Banka Mevduatları	USD 104,949,409.00	1,439,567	151,081,706
Ticari Alacaklar	USD 7,695,990.34	1,439,567	11,078,894
Verilen Sipariş Avansları	USD 7,365,730	1,439,567	10,603,462
Toplam			172,764,062
Yabancı Para Borçlar			
Krediler	USD 130,341,076.56	1,446,510	188,539,671
Krediler	FF 395,047.62	194,255	76,740
Krediler	DM 45,374,144.32	651,504	29,561,437
Krediler	JPY 14,864,119,518.00	11,045	164,174,200
Toplam			382,352,048
Faiz Tahakkukları	USD 1,360,955.67	1,446,510	1,968,636
Faiz Tahakkukları	DM 43,242.20	651,504	28,172
Faiz Tahakkukları	JPY 102,571,309.46	11,045	1,132,900
Toplam			3,129,708
Yurtdışına Borçlar	USD 195,474,482.86	1,446,510	282,755,794
Diğer Borç ve Karşılıklar	USD 19,550,000	1,446,510	28,279,270
Toplam			311,035,064

31.12.2000 tarihi itibarıyla:

	Yabancı Para Cinsinden Tutar	31.12.2000 Kur	Tutar Milyon TL
Banka Mevduatları	USD 56,796,665.99	671,765	38,154,012
Ticari Alacaklar	USD 3,917,870.53	671,765	2,631,888
Verilen Sipariş Avansları	USD 12,536,358	671,765	8,421,487
Toplam			49,207,387
Krediler	USD 86,893,562.44	675,004	58,653,502
Krediler	FF 987,619.05	94,754	93,581
Krediler	DM 68,061,216.44	317,790	21,629,174
Krediler	JPY 17,924,890,653	5,981	107,208,771
Toplam			187,585,028
Faiz Tahakkukları	USD 957,696.98	675,004	646,449
Faiz Tahakkukları	DM 64,863.32	317,790	20,613
Faiz Tahakkukları	JPY 117,241,504.97	5,981	701,221
Faiz Tahakkukları	FF 34,947.12	94,754	3,311
Toplam			1,371,594
Yurtdışına Borçlar	USD 338,169,733.87	675,004	228,265,923
Alınan avanslar	USD 28,774.98	590,896	17,003
Diğer Borç ve Karşılıklar	USD 6,000,000	675,004	4,050,024
Toplam			232,332,950

31.ORTAKLAR, İŞTİRAKLER VE BAĞLI ORTAKLIKLAR LEHİNE VERİLEN YÜKÜMLÜLÜKLER

Yoktur.

32.PERSONEL YAPISI

	31.12.2001	31.12.2000
Kapsam Dışı Personel	908	795
Kapsam İçi Personel	4,594	3,586
Toplam	5,502	4,381

2001 yılındaki personel artışının sebebi satın alınan Yarımca Kompleksi'nde çalışan 994 personelin Tüpraş bünyesine katılmasından dolayıdır.

33.MALİ TABLOLARI ÖNEMLİ ÖLÇÜDE ETKİLEYEN DİĞER HUSUSLAR**Ekonomik ve mali kriz:**

Türkiye’de 2001 yılı Şubat ayından sonra ekonomik faaliyetlerde daralma, döviz kurları, para ve sermaye piyasalarında dalgalanmalar yaşanmıştır. 2001 yılı Mayıs ayında uygulamaya konulan ve gelişmiş piyasalardaki gibi ticari ve yasal bir altyapı oluşturmak amacıyla çeşitli düzenlemeler yapılmasını içeren program ekteki mali tabloların hazırlandığı tarih itibariyle sürdürülmektedir. İlişkideki mali tablolar, ekonomik ve mali krizin mali tablolar üzerindeki etkilerini bilinebildiği ve tahmin edilebildiği ölçüde içermektedir.

Deprem:

17 Ağustos 1999 tarihinde meydana gelen deprem sonucunda Şirket’in sigorta kapsamına dahil olan bazı stok ve sabit kıymetleri hasar görmüştür. Şirket ile sigorta ve reasürör şirketi arasında zarar gören varlıklar için 2 Ekim 1999 tarihinde hasar telafi planı ("Plan") hazırlanmıştır. Bu plana göre Şirket’e ödenmesi planlanan hasar bedeli (%95 hasar kapsama oranına göre) 105,000,000 ABD Dolarıdır. Şirket’e 1999 yılı içinde ilk taksit olarak ödenen tutar 26,000,000 ABD Doları, ikinci taksit olarak 2000 yılı içerisinde 13,000,000 ABD Dolarıdır. 2001 yılında sigorta şirketi ile deprem hasarı ile ilgili tespitler tamamlanarak toplam hasar bedeli (%95 hasar kapsama oranına göre) 54,924,618 ABD Doları olarak sonuçlanmıştır. Cari dönemde geriye kalan 15,924,618 ABD Doları tahsil edilerek sigorta şirketi ile hesap kapatılmıştır (37,229,299 Milyon TL). Bu tutar dönem sonuna kadar bilançonun Kısa Vadeli Borçlar grubunda Alınan Sipariş Avansları hesabında muhasebeleştirilmiştir, ayrıca sabit kıymetlerle ilgili yapılan alan düzeltme ve yeniden inşa maliyetleri Dönen Varlıklar grubunda Kısa Vadeli Diğer Alacaklar hesabında muhasebeleştirilmiştir.

Dönem sonu itibariyle, deprem hesabı kesinleştiğinden dolayı hesap şu şekilde kapatılmıştır. Ziyaa uğrayan varlıklar için yapılan harcamaların toplam tutarı 20,549,579 Milyon TL olarak gerçekleşmiş ve ilgili sabit kıymet hesaplarına kaydedilmiştir. Bu tutara denk gelen, sigortadan tahsil edilen tutar Vergi Usul Kanunu hükümlerince bilançonun Uzun Vadeli Diğer Borçlar grubunda gösterilmiş olup, cari dönemde varlıklar üzerinden ayrılan amortisman gideri (2,927,527 Milyon TL) bu hesaptan mahsup edilmiştir. Dönem sonu itibariyle Şirket, 2002 yılında 1,030,000 Milyon TL tutarında bakım çalışması yapılacağını öngörmüş olup tutar aynı hesap grubunda gösterilmiştir. Geriye kalan bakiye (17,622,052 Milyon TL) gelecek dönemde ilgili amortisman giderleriyle mahsup edilecektir. Depremden zarar gören sabit kıymetlerin bakım onarımı için yapılan harcamalar 7,127,423 Milyon TL olup, sigortadan tahsil edilen tutardan mahsup edilmiş, tutar Uzun Vadeli Diğer Borçlar grubunda gösterilmiştir. Geriye kalan bakiye 8,515,938 Milyon TL gelir tablosunda Diğer Olağanüstü Gelir ve Karlar grubunda gösterilmiştir.

Yarımcı Kompleksinin Devri:

1 Kasım 2001 tarihinde Şirket ile Petkim Petrokimya Holding A.Ş. ("Petkim") arasında yapılan devir protokolüne göre Şirket, Kocaeli ili Körfez ilçesinde bulunan Yarımcı Kompleksi’ni toplam 60,000,000 Amerikan dolarına almıştır. Yarımcı Kompleksi, Butadien Ekstraksiyon, Emülsiyon Stiren Bütadien Kauçuk, Solüsyon Bütadien Kauçuk, Polistiren ve Karbon Siyahı ünitelerini içermektedir. Alım işleminde Petkim tarafından Şirket’e devredilen 994 adet personelin kıdem tazminatı ve kıdem teşvik ikramiyeleri karşılıkları devir tarihinde Petkim tarafından Tüpraş’a ödenmiştir.

Protokol tutarı 60,000,000 Amerikan doları olup vadeleri aşağıdaki gibidir;

Tutar USD	Vade
20,000,000	Devir tarihinde
20,000,000	1 Kasım 2002
20,000,000	1 Kasım 2003

Şirket, bilanço tarihi itibariyle birinci taksit olan 20,000,000 Amerikan doları tutarındaki alacağa karşılık 17,000,000 Milyon TL ödemiş olup, kalan 14,739,627 Milyon TL ise Yarımcı Kompleksinde çalışan ve Tüpraş’a devredilen 994 adet personele ödenecek kıdem tazminatı ve kıdem teşvik primleri karşılığı mahsup etmiştir.

Geri kalan 40,000,000 Amerikan doları tutarındaki alacağın 28,930,200 Milyon TL’si "Kısa Vadeli Diğer Borçlar" hesabında, 28,930,200 Milyon TL ise "Uzun Vadeli Diğer Borçlar" hesabında muhasebeleştirilmiş olup toplam 1,275,433 ABD Doları (1,844,927 Milyon TL) tutarında reeskont hesaplanmıştır.

Protokol çerçevesince, Yarımcı Kompleksinin Şirket’e devrine konu olan belge, tesis, menkul, gayrimenkul, personel ve diğer hususlarla ilgili doğmuş ve halen derdest olan ve devir öncesi nedenlerden doğacak her türlü hukuki ihtilafın takibi ve neticeleri Petkim’e ait olmaya devam edecek ancak devir öncesi de dahil çevrenin korunması ile ilgili mevzuattan doğabilecek tüm sorumluluklar Şirket’e ait olacaktır. Şirketin çevre kirliliği ile ilgili danışman firmasının 2001 yılı Kasım ayı içerisinde yaptığı incelemeler sonucunda Yarımcı Kompleksi için tahmin ettiği çevre kirliliği yükümlülüğü tutarı yaklaşık 21,090,116 Milyon TL’dir (14,580,000 ABD Doları) ve bu tutar ilişikteki finansal tablolarda Diğer Borç ve Gider Karşılıkları hesabında karşılık olarak ayrılmıştır.

GELİR TABLOSU DİPNOTLARI (MİLYON TL)

31.12.2001

1 - Dönemin tüm amortisman giderleri ile itfa ve tükenme payları toplamı 171,704,413 Milyon TL'dir. (31.12.2000: 74,657,053 Milyon TL)

- a) Amortisman giderleri 171,620,424 Milyon TL'nin, (31.12.2000: 74,657,053 Milyon TL)
 aa) Normal amortisman gideri 144,244,658 Milyon TL, (31.12.2000: 54,778,511 Milyon TL)
 ab) Yeniden değerlemeden doğan amortisman gideri 27,375,766 Milyon TL.' dir. (31.12.2000: 19,831,870 Milyon TL)
 b) İtfa ve tükenme payları 83,989 Milyon TL'dir. (31.12.2000: 46,672 Milyon TL)

2 - Dönemin karşılık giderleri aşağıdaki gibidir:

	31.12.2001 Milyon TL	31.12.2000 Milyon TL
Şüpheli Alacak Karşılık Giderleri	460,812	128,824
Kıdem Tazminatı Karşılık Giderleri	27,809,818	14,453,012
Dava Karşılık Giderleri	1,311,558	2,462,162
Çevre Kirliliği Yükümlüğü Karşılığı	24,648,267	793,806
Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı	23,230,788	3,930,000
Reeskont Faiz Karşılık Giderleri	10,758,310	33,614,234
Diğer Karşılık Giderleri	-	35,734
TOPLAM	88,219,553	55,417,772

3 - Dönemin tüm finansman giderleri aşağıdaki gibidir:

	31.12.2001 Milyon TL	31.12.2000 Milyon TL
Üretim Maliyetine Verilenler	-	-
Sabit Varlıkların Maliyetine Verilenler	182,310,317	22,763,959
Doğrudan Gider Yazılanlar	42,845,441	13,333,944
TOPLAM	225,155,758	36,097,903

4 - 01.01.2001 - 31.12.2001 ve 01.01.2000 - 31.12.2000 dönemlerinde gelir tablosunda yer alan ve finansman giderleri içerisinde ortaklar, bağlı ortaklıklar ve iştiraklerle ilgili kısım bulunmamaktadır.

5 - İştiraklerle yapılan alışlar ve satışlar

	31.12.2001 Milyon TL		31.12.2000 Milyon TL	
	Alışlar	Satışlar	Alışlar	Satışlar
DİTAŞ	100,093,927	13,243,953	53,329,945	7,429,727

6- Ortaklar, bağlı ortaklık ve iştiraklere ödenen/alınan faiz, kira ve benzerleri;

	31.12.2001 Milyon TL	31.12.2000 Milyon TL
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	17,399,249	2,038,111

7 - Üst yöneticilere cari dönemde sağlanan ücret ve benzeri menfaatlerin toplam tutarı 263,681 Milyon TL.'dir. (31.12.2000: 169,978 Milyon TL)

8 - Amortisman hesaplama yöntemi ile bu yöntemlerde yapılan değişikliklerin dönemin amortisman giderlerinde meydana getirdiği artış (+) veya azalış (-) yoktur.

9 - Stoklar sipariş maliyeti sistemine ve ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre hesaplanmaktadır.

10 - 31.12.2001 tarihi itibarıyla fiili stok sayımı yapılmıştır.

11 - Yurt içi ve yurt dışı satışlar hesap kalemi içinde yer alan ürün, hurda, döküntü gibi maddelerin satışları ile hizmet satışları brüt satışların %20'sini aşmamaktadır.

GELİR TABLOSU DİPNOTLARI (MİLYON TL)

31.12.2001

12 - Satışlarla ilgili teşvik ve sübvansiyonlar; LPG ve Fuel-Oil için belirlenen tavan fiyatın altında bir fiyatla satış yapılması (LPG için Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonunun sıfır olduğu hallerde) söz konusu olduğunda; tavan fiyat ile satış fiyatı arasında oluşan fark için, rafinerilere ve ithalatçı şirketlere Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonundan ödeme yapılmaktadır. Şirketin 2001 yılı içerisinde tavan fiyatının altında yapılan satışlar sebebiyle 284,136 Milyon TL sübvansiyon geliri oluşmuştur. (31.12.2000: 214,711,138 Milyon TL)

13 - Önceki döneme ait gelir ve giderler:

	31.12.2001 Milyon TL	31.12.2000 Milyon TL
Önceki Döneme Ait Gelir ve Karlar		
2000 (1999) yılı kargolarının transfer tarihin bayram tatiline rastlaması nedeniyle erken ödemedeki kaynaklanan faiz tutarı.	24,085	11,722
DELSAN Ltd. Şti.den tahsil edilen asfalt bedeli	1,933	-
İdari mahkeme kararıyla işbaşı yapan personelimize iş akdi feshinde ödenen izin, kıdeme teşvik ücreti, kıdem ve ihbar tazminatından geri alınan tutarı.	51,089	98,484
LPG firmalarıyla yapılan anlaşma gereği gözetim ücreti olarak tahsil edilen tutar	4,193	-
1998 yılı ithal motorin iade edilen Gümrük Vergisi tutarı	31,927	-
Muhtelif kişilerden geçmiş yıllarda alınan nakdi teminatların zaman aşımı nedeniyle kar kaydı tutarı	2,096	-
2000 yılında İzmir Raf. meydana gelen kazan hasarının sigortadan tahsil edilen miktar ile hasar arasındaki farkın kar kaydı.	148,076	-
Hasan Tural ve Rafineri III romorkleriyle, Nassia tank. verilen hizmet bedeli olarak kıyı emniyeti ve gemi kurtarma işlemlerinden tahsil edilen tutar	132,208	-
İzmir Rafinerisi iskele dolgu alanıyla ilgili olarak Aliağa Mal Müdürlüğüne yatırılıp mahkeme sonucu tahsil edilen ecrimisil bedeli	5,753	-
Kısa Dönem Operasyon Planlama Mod. lisans ücreti iptal kaydı tutarı	2,025	-
Oil Spill Response Ltd. firmasına sehven ödenen kdv tahsili edilen tutarı	19,919	-
Impexbank'tan olan alacağın mahkeme kararı ile tahsil edilen tutarı	699,866	-
Taahhütlerini yerine getirmeyen Teknotes Ltd.şirketinin nakde çevrilen teminat mektubu tutarı	6,684	-
1999 yılı yangın hasar talep fazlası	262,322	-
1999 yılı kargolarına ait erken yükleme (astarya) bedeli olarak tahsil edilen tutar	-	133,338
1999 yılı spot hp 6/99 kargosu fire farkı tutarı	-	4,306
1999 yılında yeminli mali müşavir için ayrılan tistik ücretinin karşılık hesabından iptal tutarı	-	3,620
Yukas petrol mahkeme masrafı iade tutarı	-	6,163
Diğer	2,035	3,937
TOPLAM	1,394,211	261,570

GELİR TABLOSU DİPNOTLARI (MİLYON TL)

31.12.2001

	31.12.2001 Milyon TL	31.12.2000 Milyon TL
Önceki Döneme Ait Gider ve Zararlar		
İdari mahkeme kararıyla işbaşı yapan personelimize boşta geçen süre için ödenen tazminat, SSK primi, vergi, faiz ve yargılama giderleri	226,054	236,839
SSK'ya ödenen muhtelif tazminat tutarları	11,736	29,075
Geçmiş yıllarda taşıma yapan gemilere ait navlun, sürastarya, sigorta ve vergi ödemeleri	1,666,308	409,426
Müteahhit elemanların şirketimiz aleyhine açtıkları geçmiş döneme ait davalar sonucu ödenen tazminat tutarı	5,318,076	371,316
POAŞ Gn. Müd. fazla tahsil edilen motorin fire bedeli iade tutarı	-	2,764
Ürün fiyatlarının zam sonrası gümrük beyannamesinde beyan edilen değerlerin değişmesi nedeniyle ödenen ilave gümrük vergi ve ceza tutarı	-	22,270
Geçmiş yıllarda müteahhitlere açılan alacak davalarının lehimize sonuç alınmayacağı anlaşıldığından davalardan feragat edilmesi sonucu zarar kaydı.	1,515	-
Geçmiş yıllarda ithal edilen ham petrol ve ürün kargoları için navlun farkı tutarı	7,627	-
Sapanca su boru hattı için ödenen bilirkışı ücreti	1,020	-
Batman Raf. Müdürlüğü'nde çalışmakta iken iş akdi fesh edilen personel ödenen muhtelif alacakları ve kıdem tazminatı, faiz tutarı	4,194	1,350
1990 yılı itibarıyla hesaplanan kıdem tazminatının 1/10 tutarı	-	9,652
1999 yılı Jerom tankeri rihtim vergisi	-	10,528
Suriye taşımaları için kiralanan tankerlerin varışlarının gecikmesi nedeni ile doğan depolama ücreti tutarı	87,746	-
Geçmiş yılların kargolarına ait erken yükleme tutarı	5,067	-
Milli Savuma Bakanlığı tarafından şirket aleyhine Kocaeli 1. İcra Müdürlüğü nezdindeki 1998/513E. sayılı gereği tutar	-	3,491
1999 yılı Havprins tankeri (stat-oil) liman değişikliği fark tutarı	-	7,920
Diğer	145,217	16,238
TOPLAM	7,474,560	1,120,869

14 - Henüz kesinleşmemiş olan Genel Kurul'un tasvibine sunulacak Kar Dağıtım önerisine göre ; adi ve imtiyazlı hisse senetleri için ayrı ayrı gösterilmek koşuluyla hisse başına (1,000 TL nominal değerdeki bir hisse için) kar ve kar payı oranları:

	31.12.2001	31.12.2000
Hisse Başına Kar (TL/%)		
Adi ve İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine:	740 TL/%74.0	3,250 TL/%325.0
Hisse Başına Kar Payı (TL/%)		
Adi ve İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine:	545 TL/%54.51	2,912 TL/%291.2

GELİR TABLOSU DİPNOTLARI (MİLYON TL)

31.12.2001

15 - Her bir ana üretim grubu için ayrı ayrı olmak üzere, işletmenin dönem içinde gerçekleştirdiği mal ve üretim miktarlarındaki değişimler:

Ürün Grupları	31.12.2001 (M.Ton)	31.12.2000 (M.Ton)	Fark (M.Ton)
RAFİNERİ ÜRÜNLERİ			
LPG	622,814	593,416	29,398
NAFTA	2,005,441	1,808,526	196,915
SOLVENT	1,897	2,909	(1,012)
BENZİN	2,357,973	2,321,736	36,237
PLATFORMAT	125,834	-	125,834
JET YAKITI	1,609,587	1,405,153	204,434
GAZ YAĞI	23,833	19,385	4,448
MOTORİN	6,588,018	5,893,072	694,946
FUEL OİL	5,926,891	5,647,046	279,845
ASFALT	1,099,115	1,282,266	(183,151)
HVGO	451,614	338,920	112,694
MADENİ YAĞ	248,050	317,232	(69,182)
KÜKÜRT	50,519	42,683	7,836
DİĞER	65,922	69,342	(3,420)
TOPLAM	21,177,508	19,741,686	1,435,822
PETROKİMYA ÜRÜNLERİ			
KARBON SİYAHİ	6,813	-	6,813
KAUÇUK	7,294	-	7,294
POLİSTİREN	1,328	-	1,328
DİĞER	49	-	49
TOPLAM	15,484	-	15,484
GENEL TOPLAM	21,192,992	19,741,686	1,451,306

16 - Her bir ana satış grubu için ayrı ayrı olmak üzere, işletmenin dönem içinde gerçekleştirdiği mal ve hizmetlerin satış miktarlarındaki değişimler:

Ürün Grupları	31.12.2001 (M.Ton)	31.12.2000 (M.Ton)	Fark (M.Ton)
RAFİNERİ ÜRÜNLERİ			
LPG	3,056,585	3,570,584	(513,999)
NAFTA	2,051,960	1,810,396	241,564
SOLVENT	2,155	2,705	(550)
BENZİN	2,515,274	2,591,196	(75,922)
PLATFORMAT	105,912	-	105,912
JET YAKITI	1,612,770	1,375,941	236,829
GAZ YAĞI	24,683	28,115	(3,432)
MOTORİN	7,124,270	6,860,513	263,757
FUEL OİL	6,258,402	6,036,813	221,589
ASFALT	1,152,707	1,247,968	(95,261)
HVGO	476,143	335,109	141,034
MADENİ YAĞ	259,908	321,484	(61,576)
KÜKÜRT	51,460	38,431	13,029
DİĞER	67,418	75,406	(7,988)
TOPLAM	24,759,647	24,294,661	464,986
PETROKİMYA ÜRÜNLERİ			
KARBON SİYAHİ	2,435	-	2,435
KAUÇUK	2,033	-	2,033
POLİSTİREN	163	-	163
DİĞER	-	-	-
TOPLAM	4,631	-	4,631
GENEL TOPLAM	24,764,278	24,294,661	469,617

Hissedarlara Bilgi

Borsa Bilgisi

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. hisse senetleri İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB)'nda "TUPRS" sembolü, Londra Menkul Kıymetler Borsası'nda "TPRD" sembolü ile işlem görmektedir. Hisse senetlerine ilişkin bilgiler günlük gazetelerin ekonomi sayfalarında yer almaktadır.

Hisse Senedinin Fiyat Seyri

TÜPRAŞ hisse senedinin 2001 ve 2000 yılı çeyrek dönemler itibarıyla en yüksek ve en düşük fiyatları aşağıda verilmiştir.

Yatırımcı İlişkileri

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin yıllık faaliyet raporları ücretsiz olarak aşağıdaki adresten temin edilebilir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
Yatırımcı İlişkileri Müdürlüğü
41002 Körfez-Kocaeli
Tel (0262) 527 06 00 Faks (0262) 527 06 59

Yıllık Olağan Genel Kurul

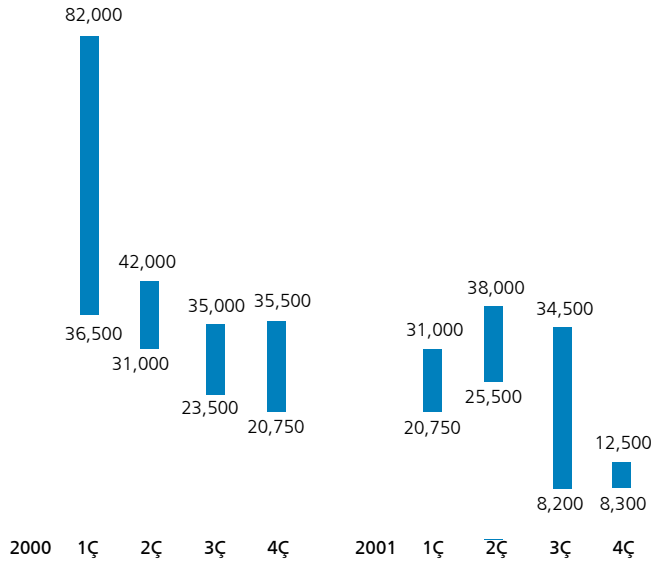
Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin Yıllık Olağan Genel Kurulu 29 Mart 2002 tarihinde Şirket Genel Merkezinde yapılacaktır.

Bağımsız Denetçi

DRT Denetim Revizyon Tasdik Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.
Member firm of DELOITTE TOUCHE TOHMATSU
Yapı Kredi Plaza. Büyükdere Cad. B Blok Kat 5
Levent 80620 İstanbul

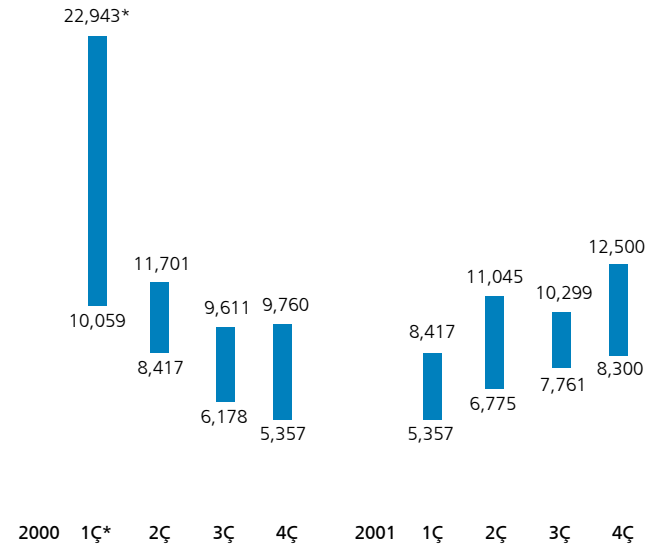
Hisse senedi fiyatı

(En düşük ve en yüksek seans kapanış fiyatları)

Düzeltilmiş hisse senedi fiyatı**

(En düşük ve en yüksek seans kapanış fiyatları)

* 2. Halka Arz öncesinde halka açıklık oranının %3.58 düzeyinde olmasından kaynaklanan fiyat dalgalanmasıdır.

**Kar payları ve bedelsiz hisse etkileri giderilmiş ve karşılaştırma yapılmaya uygun hale getirilmiştir.

Adresler

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

Genel Müdürlük

41790 Körfez Kocaeli
Tel (0262) 527 06 00 (20 hat)
Faks (0262) 527 06 58 - 527 06 59
Teleks 33316 tprg tr – 33317 prgm tr
E-posta gm@tupras.com.tr
www.tupras.com.tr

İzmit Rafineri Müdürlüğü

41790 Körfez Kocaeli
Tel (0262) 527 06 60 (24 hat)
Faks (0262) 527 47 24 – 527 23 76
Teleks 33316 tprg tr – 33317 prgm tr
E-posta rm@izmit.tupras.com.tr

İzmir Rafineri Müdürlüğü

35800 Aliğa İzmir
Tel (0232) 616 12 50 (5 hat)
Faks (0232) 616 22 49 – 616 12 49 – 616 23 83
Teleks 51704 iraf tr – 51708 tpra tr
E-posta rm@izmir.tupras.com.tr

Kırıkkale Rafineri Müdürlüğü

71001 Kırıkkale
Tel (0318) 266 91 00 (20 hat)
Faks (0318) 266 91 37 – 266 91 38
Teleks 44924 oraf tr – 44691 toar tr
E-posta rm@kirikkale.tupras.com.tr

Batman Rafineri Müdürlüğü

72100 Batman
Tel (0488) 213 42 30 (10 hat) -215 02 18 (10 hat)
Faks (0488) 213 39 19
Teleks 72309 btup tr
E-posta rm@batman.tupras.com.tr

Körfez Petrokimya ve Rafineri Müdürlüğü

41740 Körfez Kocaeli
Tel (0262) 528 14 50 (20 hat)
Faks (0262) 528 14 00 - 528 17 38
E-posta rm@korfez.tupras.com.tr

Ankara İrtibat Bürosu

Atatürk Bulvarı Atayurt İşhanı No: 169/64
06680 Bakanlıklar Ankara
Tel (0312) 417 12 05 (5 hat)
Faks (0312) 417 75 12